PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 30 lir | Leto XVI. - Št. 164 (4627) | TRST, sobota 9. julija 1960

Po včerajšnji uspeli splošni stavki in po predlogu predsednika senata za 15-dnevno premirje

V Palermu in Catanii je policija tudi včeraj streljala na antifašiste in tri ubila ter okrog petdeset ranila

Od ranjenih se jih šest bori s smrtjo - Odporniški svet, PSI, KPI, PSDI, PRI, radikali in CGIL so predlog za premirje ugodno sprejeli, vodstvo KD prepušča pobudo vladi, ki pa je zahtevala kapitulacijo antifašistov, medtem ko fašisti in monarhisti predlogu za premirje odločno nasprotujejo

(Od našega dopisnika)

RIM, 8. — Po včerajšnjih petih smrtnih žrtvah policijskega napada na antifašiste v Reggio Emilii, se je danes število mrtvih — kljub predlogu predsednika senata Merzagore za takojšnje petnajstdnevno premirje — število žrtev policijskega streljanja na antifašiste povečalo za tri: dva antifašista je policija ubila v Palermu, kjer jih je ranila še 48, od katerih se štirje borijo s smrtjo, v Cataniji pa je pod policijskimi streli padel antifašistični mladinec, star okrog dvajset let, ki pa ga še niso identificirali; policijski strel pa je zadel tudi drugega mladinca, prav tako dvajsetletnega Giuseppa Curcarija, ki se bori s smrtjo v bolnišnici. Poleg tega leži v bolnišnici še šest ranjencev.

V Palermu je policija aretirala okrog 400 antifašistov, medtem ko število aretiranih v Catanii, kjer so trajali spopadi med policijo in antifašisti vse do polnoči, znaša okrog 70. Iz poročil «Ansa» sledi, da se je zatekel v bolnišnico s strani policije samo en policijski agent in en orožnik. Demonstracije so se v Palermu začele popoldne, ko so skupine antifašistov hotele baje vstopiti v palačo Delle Aquile. Tedaj jih je policija napadla s solzilnimi bombami. Baje so demonstranti zažgali kopico lepakov, ki so jih strgali, toda gasilci so ogenj pogasili. Že okrog 20. ure je znašalo število aretiranih antifašistov okrog 400. Toda, kmalu nato se je zvedelo, da je policija streljala v antifašiste, kajti ranjen je bil v glavo 45-letni zidar Francesco Vella, ki je bil prepeljan v težkem stanju v bolnišnico, kmalu po 22. uri pa je prišla vest, da je umrl v bolnišnici 20-letni Andrea Gangitano, ki ga je policijska krogla zadela v dimlje, medtem ko je eno uro za njim umrl tudi omenjeni Francesco Vella. Po 23. uri je «Ansa» sporočila, da je bilo demonstrantov več tisoč, da je bila policija «prisiljena streljali v zrak in da so «streljali tudi demonstranti». toda nikakor ni jasno, zakaj ni bil zaradi «streljanja demonstrantov» ranjen ali pa tudi ubit noben pripadnik policije kakor tudi noben fašist, čeprav trdi poročilo, da so demonstranti hoteli napasti tudi sedeže MSI. Streljanje demonstrantov se pozna baje samo na nekem avtomobilu kvesture in na nekem orožniškem kamionu.

V Catanii pa so se začele demonstracije okrog 18. ure, ko je odšla delegacija Delavske zbornice k prefektu in se je pred prefekturo zbrala množica stavkajočih delavcev, ki so se udeležili današnje splošne stavke pa jih je policija napadla. Zopet je bila «prisiljena» poleg metanja solzilnih bomb, «streljati v zrak» tako, da se je kmalu po dvajseti uri zvedelo, da je bil ustreljen že zgoraj omenjeni antifašist. Okrog 19.30 so demonstranti baje poskušali zgraditi barikade v bližini Trga Stesicoro, kjer je prišlo do streljanja in kjer je padel omenjeni mladenič. V bolnišnico pa so prepeljali zaradi streljanja ranjenega 26-letnega Rosaria Di Legami, 18-letnega Calogera Figliolo, 20-letnega Salvatora Parisija ter prav tako 20-letnega Nicola Mussumara in dva policaja. Pozno ponoči je policija blokirala glavna javna poslopja, kinopredstave pa so bile prekinjene ob 21. uri. Okrog 22. ure so prenesli v bolnišnico 20-letnega že omenjenega Giuseppa Curcarija, nekaj pred 24. uro pa še nekega 25-letnega mladinca, ki je bil iz puške ranjen v nogo. Kot poroča «Ansa» so bili ranjeni s kamenjem tudi nekateri policaji, ki pa se «niso hoteli poslužiti bolnišnice». Zdi se, da mir po polnoči še ni zavladal.

Po zadnjih sporočilih s prefekture v Catanii je bil aretiran tudi poslanec Di Bella, vseh aretacij pa je bilo okrog 125. Po istih poročilih prefekture je bilo v Catanii vseh demonstrantov okrog 4000, «ki so se zbirali v raznih krajih pokrajine in so bili po večini mladoletni». Policija je «uradno potrdila, da je zaplenila tulce za naboje samokresov, kakršnih ne uporabljajo sile reda ter primitivne bombe in španske jezdece, s katerimi so demonstranti gradili barikade». Operacije za vzpostavitev reda so vodili orožniki. Red in mir sta bila vzpostavljena v vsem mestu šele zelo pozno po polnoči.

O današnji splošni stavki zaradi petih mrtvih v Reggio Emilii, je vodstvo CGIL izdalo poročilo, v katerem se poudarja strnjena udeležba delavcev vseh kategorij in solidarnost prebivalstva v vsej državi. Prav tako poudarja poročilo, da — razen na Siciliji — ni bilo nobenega incidenta. Glede dogodkov v Palermu in Catanii se v poročilu izjavlja, da se CGIL zaveda težavnega trenutka in čuta odgovornosti ter je zaradi tega sklenila, da bo poročila položaj na sami Siciliji, kamor bo poslala posebno delegacijo ter nato sprejela vse potrebne ukrepe, da se zajamči varnost delavstva in vseh državljanov kakor tudi popolno spoštovanje demokratičnih svobočin.

«Žalostni dogodki na Siciliji — poudarja poročilo — zahtevajo, da se policijske sile v vsej državi zelo nujno vrnejo v zakonitost, da prenehajo s sleherno zlorabo, samovoljo in nasiljem. Nujna je tudi parlamentarna debata za odstranitev politične krize ter da se doseže normalizacija demokratičnega življenja, ki je danes podrejeno vladi s fašistično hipoteko.»

Socialdemokratski sindikat UIL pa je objavil pojasnilo, v katerem poudarja, da je pozval svoje pristaše, naj se od 13. do 24. ure vzdržijo dela, da bi protestirali proti akciji Tambronijeve vlade, ki je povezana s fašisti kakor tudi «proti pobudam komunistov».

Iz Florence poročajo, da so se skupine stavkajočih po zborovanju v Palazzo Vecchio približale policiji, ki je metala nanje solzilne bombe. Nastopili so orožniki na konjih in slišati je bilo tudi streljanje. Policija je izvršila 20 aretacij, več demonstrantov pa je bilo laže ranjenih.

V Reggio Emilii je danes na posebni tiskovni konferenci tajnik Delavske zbornice Franco Jotti podal poročilo o včerajšnjih tragičnih dogodkih. Povedal je, da je policija ob 15.30 napadla skupino delavcev, ki so odhajali na Trg Libertà, jih pretepla in zasledovala z orožjem v rokah in sicer brez kakršnegakoli prejšnjega opozorila ali opravičila. Jotti je poudaril, da je povsem absurdna trditev, da bi bila morala policija streljati, češ da je bila obkoljena od demonstrantov. «Lažna je trditev, da so imeli delavci orožje ali pa da so celo streljali proti policiji. Ni pa izključeno, da so delavci uporabljali kamenje ali druge trde predmete, toda to se je zgodilo zaradi zakonite obrambe, potem ko je policija začela streljati. Naše trditve potrjujejo: 1. Smrt in rane meščanov na različnih točkah Trga della Libertà in blizu Trga Cavour. 2. Smrtonosni streli so vsi zadeli gornji del teles žrtev. 3. Več oseb so zadeli streli, medtem ko so pomagale ranjencem.» «Ustreljeni Afro Tandelli pa je tik pred smrtjo nekemu bolničarju izjavil, da so policaji hoteli nanj ponovno streljati, čeprav je bil že ranjen.» Jotti je končno izjavil, da zbira Delavska zbornica pričevanja krvavih dogodkov tudi zaradi tega, da bo vložila tožbe proti posameznikom zaradi kazenske odgovornosti.

Tudi prefekt v Reggio Emilii je po svoje opisal krvave dogodke, vendar pa iz njegovega poročila izhaja, da so v bolnišnici pridržali 17 civilnih oseb in samo enega policista. «Noben policijski agent ni bil ranjen iz strelnega orožja», je poudaril prefekt in povedal, da je bilo priprtih vsega skupaj 21 oseb, od katerih bodo nekatere jutri izpustili.

Pogreb žrtev policijskega terorja bo jutri dopoldne ob 10. uri na občinske stroške. Občinski odbor je sklenil imenovati posebno komisijo pravnikov, ki bo izbrala vso dokumentacijo in pričevanja vseh tistih, ki so sledili dogodkom tragičnega dne. Tudi krajevno vodstvo KD je sklenilo, da se bo pogreba udeležilo, toda le «neuradno».

Kot je bilo pričakovati, je vodstvo demokristjanskega sindikata CISL označilo današnjo stavko za «komunistično špekulacijo», toda kljub temu so mnogi pristaši tega sindikata zapustili delo skupaj s pristaši levičarskega sindikata CGIL. Hkrati pa so vodstva kategorije nameščencev plinarn vseh treh sindikatov sklenila, da se stavka v vsej državi podaljša v vseh zasebnih plinskih podjetjih, in sicer za tri dni. Kot je znano, bi morala stavka prenehati opolnoči jutri 9. t.m., sedaj pa je podaljšana do 12. tega meseca.

Tudi vse tri sindikalne organizacije spolovinarjev so sklenile, da bodo nadaljevale z mezdnim gibanjem spričo negativnega zadržanja «Confagricolture». Napovedale so v vseh zainteresiranih deželah stavke za 18. in 19. t. m.

A. P.

Levičarske stranke zahtevajo ostavko Tambronijeve vlade

Gronchi odpovedal obisk v Bariju in Tarantu - Notranji minister Spataro poslal v Reggio Emilijo generalnega inšpektorja, da uvede preiskavo o krvavih dogodkih

(Od našega dopisnika)

RIM, 8. — Predsednik senata Merzagora je danes v senatu predlagal v svojem imenu 15-dnevno premirje, ki obsega štiri točke:

1. Takoj naj se uveljavi 15-dnevno premirje;
2. V tem času naj oborožene sile, policijski agenti (razen normalnih kontingentov) ostanejo v vojašnicah;
3. Da bi se ognili novim žrtvam med premirjem, naj se politične stranke, sile odpora, CGIL in ostale sindikalne organizacije obvežejo, da bo na ulicah in trgih takoj prenehala vsakršna stavka in vsakršna politična manifestacija kakršne koli narave;
4. Med tem premirjem — v pomirjeni deželi — naj se v parlamentu začne s široko politično diskusijo, vse stranke pa naj se obvežejo, da bodo spoštovale sklepe al. glasovanje.

V načelu so na predlog o premirju pristali KPI, PSI, PSDI, PRI in PLI, proti premirju pa so odločno nastopili PDI in MSI, češ da bi ta predlog vključeval «kapitulacijo vlade pred ulico».

Ko sprejema v načelu predlog o premirju pa KPI postavlja pogoje, ki ta pristanek bistveno omejujejo. Vodstvo KPI izjavlja v svoji resoluciji, da sicer pozitivno ocenjuje predlog predsednika senata Merzagore, hkrati pa obsoja dejstvo, da sta KD in vlada praktično odklonila premirje, kar naj bi potrjevalo namen vlade in KD, da «nadaljujeta s politiko provokacij in nasilja, ki potiska deželo v vedno resnejši položaj». V resoluciji se poudarja, da ustavno ureditev ograža le «trma, s katero KD odklanja zahtevo, da se dežela reši fašistične hipoteke», hkrati pa jo ograža dejstvo, da se vlada zateka k uporabi sile, da bi preprečila «miroljubne demonstracije protifašističnega in demokratičnega duha, ki preveva veliko večino italijanskega ljudstva». Glede predloga, da se v parlamentu vrši široka politična debata, se KPI s tem strinja, «ker so komunisti naklonjeni vladnemu premiku v levo, da bi dali deželi učinkovito demokratično vlado, ki bi upoštevala potrebe delovnih množic, kajti samo na ta način bomo dosegli tisto pomirjenje v političnih odnosih, ki si ga vsi želijo». Že pred sestankom vodstva pa je Togliatti dal izjavo dopisniku Ansa, v kateri uporablja izraze, ki jih vsebuje resolucija vodstva KPI, hkrati pa je dejal, da predlog o premirju dejansko odpira krizo vlade.

Centralni odbor PSI je sprejel resolucijo, v kateri izjavlja, da sprejema načelo premirja in takojšnje diskusije v parlamentu, da bi našli politično rešitev sedanje krize, in dodaja, da more le «odpoved namenu, da bi s silo rešili politične in socialne probleme, ustvariti tako pomirjenje, da bi olajšali vzpostavitev normalnih demokratičnih odnosov med državo in ljudstvom, ki je edino zakonita podlaga oblasti». Ob zaključku resolucija poziva stranko in sile protifašističnega odpora naj bodo budne, da bi «premirja ne izrabili za sabotiranje demokratične rešitve krize v okviru ustavnih svoboščin».

Saragat je dal naslednjo izjavo: «Tajništvo PSDI je proučilo predlog Merzagore in ga pozdravlja, hkrati pa je mnenja, da bi vlada morala podati ostavko, da bi predsednik republike mogel začeti s posvetovanji za sestavo resnično demokratične vlade, brez vsake totalitaristične hipoteke in brez vsakršne konservativne soklje».

Politični tajnik KD Moro je imel danes popoldne razgovore z nekaterimi člani vodstva KD, ki pripadajo njegovi struji (Bo, Malfatti, Forlani), pa tudi s predstavnikoma obeh levičarskih struj KD Sullom in Donat-Cattinom. Po sestanku ni hotel nihče dati nobene izjave. Po razgovoru, ki ga je Moro imel tudi s predstavnikom Scelbove skupine Lucifredijem in Andreottijevcem Evangelistijem, in po posvetovanju z obema podtajnikoma Scaglio in Salizzonijem, je tajništvo KD izdalo sporočilo, v katerem je rečeno, da KD sprejema s simpatijo pozive predsednikov senata in poslanske zbornice (Leone se je namreč pridružil predlogu Merzagore) in da si KD želi, da bi «voditelji strank in zainteresiranih organizacij te pozive sprejeli, da bi tako prenehala vsakršna oblika nasilja in nevarnih agitacij». V sporočilu se hkrati dodaja, da mora vlada nujno skrbeti za javni red in da bi policijskih ukrepov ne bilo, če bi ne bili potrebni zaradi demonstracij. Glede diskusije v parlamentu pa pravi, da bodo prihodnji torek itak na dnevnem redu interpelacije o političnem položaju. Vodstvo stranke pa se bo sestalo prihodnji teden.

Predsednik Gronchi je danes sprejel predsednika vlade Tambronija, hkrati pa je odpovedal jutrišnji obisk v Bariju in Tarantu.

Zvečer je Tambroni sprejel Mora, predsednika skupine poslancev KD Guija, s katerima se je, v prisotnosti notranjega ministra Spatara, dolgo razgovarjal.

Danes se je vršila seja vlade, na kateri so odobrili vrsto upravnih ukrepov, hkrati pa je v sporočilu rečeno, da bo vlada nadaljevala z dosedanjo politiko za zagotovitev javnega reda, ker je dolžnost vlade preprečiti, «da bi ulica zamenjala parlament».

Na začetku zasedanja poslanske zbornice je predsednik Leone izrazil svoje obžalovanje zaradi včerajšnjih incidentov, hkrati pa se je pridružil predlogu o premirju predsednika senata Merzagore. Njegovo izjavo so poslanci sprejeli stoje. Nato se je nadaljevala diskusija o proračunu ministrstva za poljedelstvo in gozdove. Gomez D'Ayala (KPI) je dejal, da ni moč mirno diskutirati o proračunu, ko je dežela globoko vznemirjena zaradi krvavih incidentov v Reggio Emilii, in dodal, da bi moral biti poziv k premirju naslovljen na vlado. Na popoldanskem zasedanju je Nenni govoril o predlogu predsednika senata in dejal, da PSI sprejema v načelu predlog in da so socialisti že pred osmimi dnevi sprožili pobudo za široko parlamentarno diskusijo, da bi parlament ocenil sedanjo krizo. Sedanja vlada bi morala podati ostavko, krizo pa je treba rešiti na demokratičen in parlamentarni način. Predsednik Leone pa je sporočil, da bo vlada odgovorila prihodnji torek na interpelacije o splošni politiki; na interpelacije v zvezi z incidenti v Reggio Emilii pa bo notranji minister Spataro odgovoril prihodnji ponedeljek.

V senatu je na začetku zasedanja predsednik Merzagora objavil že zgoraj omenjeni predlog o premirju, nato pa sporočil, da je notranji minister poslal v Reggio Emilio generalnega inšpektorja, ki bo uvedel preiskavo o včerajšnjih dogodkih: topa, da bi ugodili zahtevam nekaterih parlamentarcev, ki so zahtevali, da minister poroča na temelju lastne preiskave, ne pa na podlagi neposredno zainteresiranih policijskih organov. Brž ko bo preiskava dala svoje rezultate, bo notranji minister poročal senatu.

Nato je senat diskutiral o dveh zakonskih osnutkih, in sicer o odboru za jedrsko energijo, ki ga ustanavljajo, in o ratifikaciji sporazuma o ustanovitvi evropskega skupnega centra, ki je bil podpisan 22. julija 1959. Gre namreč za to, da se v Ispri ustanovi skupni center za jedrska raziskovanja, po sporazumu med Italijo in Evratomom. Diskusijo bodo nadaljevali jutri dopoldne.

A. P.

—«»—

MOSKVA, 8. — V poučenih krogih trdijo, da bo predsednik kitajske vlade Čuenlaj prišel na obisk v Moskvo 17. julija.

—«»—

MADRID, 8. — Argentinski predsednik Frondizi je prišel včeraj v Madrid, kjer bo ostal tri dni. Na letališču ga je sprejel general Franco.

—«»—

COMBERTON (Anglija), 8. — Pri trčenju dveh letal «Royal Air Force», ki sta se vežbali, je zgubilo življenje 8 pilotov.

—«»—

BRUSELJ, 7. — Izvršilni odbor mednarodne zveze svobodnih sindikatov je objavil danes izjavo o Španiji, v kateri poziva vse vlade, naj opustijo «nesrečno politiko sodelovanja s Francovim režimom, ki diskreditira demokratične države in podpira tiranski sistem Franca ter šibi španske demokratične sile».

—«»—

MANAGUA, 8. — Na jezeru Nicaragua se je prevrnil čoln, ki je prevažal potnike. 21 ljudi je utonilo. Rešili so se samo 4 potniki.

Izjave Hruščeva pred odhodom z Dunaja

Septembra mirovna pogodba z Vzh. Nemčijo če bo tedaj seja Bundestaga v zah. Berlinu

Uradno poročilo o avstrijsko-sovjetskih razgovorih napoveduje za september trgovinska pogajanja

MOSKVA, 8. — Hruščev se je vrnil danes v Moskvo z devetdnevnega obiska v Avstriji. Pred svojim odhodom je imel na Dunaju tiskovno konferenco in nato je bilo objavljeno uradno poročilo o avstrijsko-sovjetskih razgovorov.

Uradno poročilo ugotavlja, da so ti razgovori potekali v prijateljskem ozračju. Poudarilo se je načelo medsebojnega spoštovanja in nevmešavanja v notranje zadeve, kakor tudi načelo spoštovanja avstrijske nevtralnosti in neodvisnosti. Poročilo izrecno poudarja, da ni nerešenih političnih vprašanj med SZ in Avstrijo.

Glavni del poročila pa govori o rezultatih gospodarskih pogajanj. SZ je pripravljena odpovedati se pol milijonu ton avstrijskega surovega petroleja, ki bi ga morala Avstrija dobaviti do leta 1964.

Kar se tiče pogajanj za vključitev avstrijskih dobav na račun reparacij v trgovinski izvoz, sporoča poročilo, da je SZ pripravljena to sprejeti s pogojem, da Avstrija uvaža več blaga s sovjetskega ozemlja. Predvsem ponuja SZ surovine, kakor na primer premog, železne rude, mangan, krom, surovi petrolej in njegove podprodukte, žito, bombaž, stroje in industrijske naprave.

Predvidevajo se trgovinska pogajanja v septembru za sklenitev petletne trgovinske pogodbe. Poročilo izreka tudi željo, naj bi se povečala kulturna izmenjava med obema državama. Poročilo so podpisali kancler Raab, podkancler Pittermann in Hruščev.

Pred odhodom Hruščeva z letališča na Dunaju je kancler Raab med drugim izjavil: Mi sovražimo vsako diktaturo. Zato načelno zavračamo nacizem in fašizem. Sadovi teh sistemov ne rastejo na avstrijskih tleh. Vi ste večkrat omenili avstrijsko nevtralnost. Naš parlament se je za to nevtralnost odločil prostovoljno brez pritiska po podpisu državne pogodbe. S tem smo sprejeli poslanstvo mednarodne važnosti.

Raab je dalje izjavil: «Naši politični in gospodarski pogledi so drugačni in vi ne morete zahtevati od nas, da bi se strinjali z ugotovitvami, ki ste jih izrekli v Avstriji.»

Zahvalil se je zatem Hruščevu v imenu avstrijskega ljudstva za rezultate avstrijsko-sovjetskih razgovorov in je ob koncu poudaril, da Avstrija, «ki ima mnogo prijateljev in nobenega sovražnika na svetu, je bolj kot kdajkoli prepričana v svojo sposobnost, da lahko živi kot svobodna in neodvisna država».

Hruščev se je v svojem odgovoru zahvalil Raabu za njegovo iskrenost in je poudaril, da Avstrija in SZ lahko sodelujeta kljub različnemu socialnemu ustroju. Dodal je: «Najvažnejša stvar je, da se mir ne kali. Glavni argument razgovorov je vključeval tudi vprašanja, ki se tičejo miru, t. j. argument, glede katerega bi se morali komunisti in kapitalisti združiti v borbi za mir.»

Na svoji tiskovni konferenci, ki jo je Hruščev imel pred odhodom z Dunaja, je odgovoril na številna vprašanja, ki so mu jih bili časnikarji postavili pismeno. Ponovil je, da SZ ne bi ostala neaktivna, če bi se avstrijska nevtralnost kršila.

Na vprašanje, kakšna je najboljša rešitev berlinskega vprašanja, je Hruščev ponovil znano sovjetsko stališče in je pripomnil: «Sedaj vam bom povedal tajnost: iz Zahodne Nemčije sem dobil informacije, da nameravajo septembra imeti v zahodnem Berlinu sejo nemškega Bundestaga. Posvetovali se bomo s tovarišema Grotewohlom in Ulbrichtom, predstavniki drugih socialističnih držav in z državami, ki so sodelovale v vojni, da ugotovimo, ali bo mogoče v istem času, v septembru podpisati mirovno pogodbo z nemško demokratično republiko. Položaj bi bil tedaj tak, da bi bili vsi poslanci zahodnonemškega Bundestaga prisiljeni zahtevati vizum od tovariša Grotewohla, zato da se lahko vrnejo v Bonn.

Na vprašanje v zvezi z odpovedanim potovanjem v skandinavske države je Hruščev odgovoril, da to ne spada na sedanjo tiskovno konferenco.

Na neko drugo vprašanje je ponovil, da je politika Adenauerja enaka začetni politiki Hitlerja. «Ko je Hitler prišel na oblast, je dejal Hruščev, je predvsem prepovedal komunistično stranko. Adenauer je storil isto. Naslednji korak Hitlerja je bilo uničenje vseh demokratičnih organizacij v Nemčiji. Adenauer se prav tako ukvarja s tem, ker v Zahodni Nemčiji preganja vsakogar, ki je za demokratične svoboščine. Razlika je v tem, da sta čas, v katerem je živel Hitler, in sedanji Adenauerjev čas popolnoma različna.» Dodal je, da bi bil Adenauer popolnoma uničen, če bi si upal samo migniti s prstom proti socialističnim državam.

Zanikal je zatem, da bi bila v notranjosti sovjetske vlade in partije nesoglasja, in je glede sovjetskega stališča do prekinitve jedrskih poizkusov in do razorožitve splon ponovil že znano sovjetsko tezo. Poudaril je tudi, da je SZ prepričana, da je OZN najbolj učinkovit organizem za razpravljanje o razorožitvi, ker so v tej organizaciji zastopani vsi narodi vsega sveta, ki jim je pri srcu mir.

Nekemu egiptovskemu časnikarju, ki je omenil zahodne dobave orožja Izraelu, je Hruščev izjavil, da je namen teh dobav povzročiti krajevne vojne. «To teorijo krajevnih vojn, je dodal Hruščev, so si izmislile zahodne države in je zelo nevarna, ker vsaka majhna vojna bi lahko bila iskra za izbruh svetovnega požara. Predlagali smo zahodnim državam, naj se velike države sporazumejo, da ne bodo dobavljale orožja državam Bližnjega in Srednjega vzhoda. Toda če zahodne države dobavljajo orožje temu področju, moramo to delati tudi mi, zato da nevtralne države lahko branijo svojo neodvisnost.»

Na vprašanje, kaj bi lahko storil Izrael za izboljšanje odnosov s SZ, je Hruščev odgovoril, da Ben Gurion ne potrebuje njegovih predlogov in nasvetov.

Na koncu je Hruščev izjavil, da je nanj napravil najboljši vtis izredno prisrčen sprejem avstrijskega prebivalstva. Govoril je na dolgo o razgovorih z avstrijskimi voditelji in omenil svoj obisk na Dunaju leta 1946.

Uradni predstavnik ameriškega državnega departmaja White je izjavil, da napoved Hruščeva, da bo SZ sklenila ločeno mirovno pogodbo z Vzhodno Nemčijo, če bi se zahodnonemški Bundestag sestal v zahodnem Berlinu, «pomeni nov pojav vmešavanja SZ v notranje zadeve držav svobodnega sveta». «Zal nam je, je dodal White, da Hruščev očitno rajši vodi zunanjo politiko z grožnjami namesto s pogajanji.»

Za izvajanje Posebnega statuta

Pred objavo poročila o šestem zasedanju

Predsednik Sudana bo prispel danes v Beograd
Izjava ravnatelja FAO o Jugoslaviji

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 8. — Jugoslovansko - italijanski mešani odbor za Posebni statut, ki od preteklega ponedeljka, z izjemo nedelje, nepretrgoma zaseda, je nadaljeval danes sestavljanje zapisnika in sklepov. Za jutri se pričakuje sklepno poročilo odbora.

* * *

Na vabilo predsednika republike maršala Tita bo jutri popoldne prispel v Beograd predsednik vrhovnega vojnega sveta in predsednik vlade republike Sudana Ibrahim Abud. Visokega gosta iz Sudana bodo na vojaškem letališču v Batajnici pozdravili najvišji jugoslovanski voditelji pod vodstvom predsednika republike maršala Tita.

V zvezi z obiskom predsednika Abuda se v Beogradu ugotavlja, da sta se Jugoslavija in Sudan od lanskega obiska maršala Tita v Sudanu sporazumela zavzemati se za ohranitev miru in razvoj medsebojnega sodelovanja, za načela spoštovanja neodvisnosti, suverenosti, enakopravnosti in nevmešavanja v notranje zadeve. Pričakuje se, da bo sedanji sestanek obeh državnikov posvečen izmenjavi mnenj o mednarodnih aktualnih vprašanjih, ki zanimajo obe državi, in o vprašanjih s področja dvostranskega sodelovanja. Sestanek jugoslovanskih in sudanskih voditeljev bo brez dvoma prispeval k stvari miru in poglobitvi medsebojnega sodelovanja.

Jugoslovansko časopisje posveča posebne članke predsedniku sudanske vlade, v katerih omenja dosedanje rezultate medsebojnega sodelovanja med Sudanom in Jugoslavijo, posebno na gospodarskem področju. Pri tem med drugim ugotavlja, da se je trgovinska izmenjava od leta 1956 povečala za šestkrat, da je Jugoslavija odobrila Sudanu kredit od 15 milijonov dolarjev za nakup investicijske opreme in da je bilo v Port Sudanu ustanovljeno mešano jugoslovansko - sudansko paroplovno podjetje, ter poudarja uspešno sodelovanje med Sudanom in Jugoslavijo na znanstveno - tehničnem področju.

* * *

Generalni ravnatelj FAO Ranjanssen je izjavil na današnji tiskovni konferenci, da Jugoslavija daje primer, kako se mora razvijati sodelovanje med državo in OZN. Posebno pozitivno je ocenil zavzemanje Jugoslavije, da poveča kmetijsko proizvodnjo, zlasti žita. Ko je govoril o kampanji proti lakoti, ki jo je nedavno sprožila organizacija FAO, in pozdravil zadevno akcijo Jugoslavije, je izjavil, da bi morale vse države sprejeti program kampanje in se zavzemati za njegovo izvedbo. Nadalje je poudaril, da bi se morale vse pomoči koordinirati na večstranski osnovi v okviru OZN.

B. B.

Kubanski odgovor Londonu in Washingtonu

HAVANA, 8. — Sovjetska trgovska ladja «Friedrich Engels» je pripula sinoči v Havano z 10.500 tonami romunskega surovega petroleja za kubanske rafinerije.

Kubansko zunanje ministrstvo je sinoči odgovorilo na britanski protest zaradi zaplembe rafinerije «Shell». V noti se poudarja, da je politika te družbe bila v nasprotju z interesi Kube in družba «Shell» ni spoštovala zakona iz leta 1938, na podlagi katerega so družbe obvezane rafinirati petrolej, ki jim ga izroči vlada, ne glede na njegov izvor. «Noben poznejši sporazum ali obljuba ne more nadomestiti veljavnega zakona, zlasti še, če je bil ta sporazum dosežen s tiransko vlado, ki ga je zrušila ljudska revolucija,» pripominja nota.

V svojem odgovoru ameriški vladi pa kubanska vlada odločno zavrača ameriški «lažni, hinavski in zlobni protest» zaradi zaplembe rafinerij «Texaco» in «Esso».

Fidel Castro je indijski reviji «Blitz Magazine» izjavil, da na karibskem področju «veje nov veter, katerega pomen je konec ameriške nadvlade».

Preprečen atentat Belgijcev na predsednika kongijske vlade

Popoln sporazum med vlado in uporniškimi vojaki - Belgijci namenoma širijo alarmantne vesti

LEOPOLDVILLE, 8. — Ministrski predsednik Konga Patrice Lumumba je sporočil danes, da je bil dosežen sporazum med uporniškimi vojaki in vlado. Na podlagi pogajanj je bil predsednik republike Kasavubu imenovan za vrhovnega poveljnika vojske.

Sporazum določa tudi, da bodo odslej vsi častniki domačini. Belgijci bodo ostali samo kot tehnični svetovalci. Lumumba bo obdržal mesto obrambnega ministra.

Sporazum določa tudi, da bo načelnik glavnega štaba kongijske vojske Evropejec.

Vse enote javnih sil so se vrnile v svoja taborišča. V prestolnici krožijo redne vojaške patrulje, ki so za to pooblaščene. Položaj se polagoma normalizira.

Urad ministrskega predsednika je objavil tudi izjavo, v kateri pravi, da je «skupina Evropejcev izvršila atentat na življenje ministrskega predsednika, in vojaki ki stražijo njegovo rezidenco, so jih aretirali.»

Vsa poročila prihajajo v glavnem s posredovanjem belgijske agencije, ki jih namenoma zelo napihuje. Tudi danes je ta agencija tudi ves dan dajala zelo alarmantne vesti, Belgijci v Kongu so namenoma širili alarmantne vesti, da bi povzročili med prebivalstvom paniko. Tako so razširili tudi vesti, da so se sovjetski vojaki izkrcali na letališču prestolnice. Zato se je prebivalstva polotila panika. Belgijske družbe so organizirale prevažanje beguncev v Brazzaville.

Predsednik belgijske vlade Eyskens je v Bruslju sporočil, da bosta danes odpotovali v Kongo dve kompaniji belgijskih vojakov. Pripomnil je, da je «položaj v Kongu resen in zmeden, vendar pa do sedaj ne opravičuje intervencije belgijskih čet». Vojaštvo, ki ga bo belgijska vlada poslala v Kongo, prihaja iz belgijskih enot v Zahodni Nemčiji. Eyskens je dalje izjavil, da je dobil vesti od belgijskega poslaništva v Leopoldvillu, na podlagi katerih izhaja, da ni bilo nobenega mrtvega ali ranjenega. Sporočil je tudi, da je v Brazzaville pribežalo 1300 Belgijcev.

—«»—

Nova ustava ČSR

PRAGA, 8. — Na plenumu CK KP ČSR so odobrili novo socialistično ustavo in tretji petletni gospodarski načrt.

Novo ustavo mora sedaj odobriti še ljudska skupščina. ČSR se bo odslej imenovala «Češkoslovaška socialistična republika». Novi grb bo rumen lev na peterokraki rdeči zvezdi.

—«»—

Stevenson bo kandidiral?

LOS ANGELES, 8. — Ameriški demokratski voditelj Stevenson je potrdil, da bi sprejel kandidaturo za predsedniške volitve, če bi bil izbran za kandidata na kongresu stranke. V tem primeru bi vodil odločno in realistično borbo. Stevenson se ne misli potegovati za kandidaturo, toda bi jo sprejel, če bi mu jo ponudili.

—«»—

BEOGRAD, 8. — Danes se je vrnila v Jugoslavijo delegacija jugoslovanske vlade, ki se je pod vodstvom dr. Marjana Breclja udeležila proglasitve neodvisnosti Gane.

Brecelj je v izjavi tisku poudaril, da se je jugoslovanska delegacija prepričala v iskrenost želje Gane po sodelovanju z Jugoslavijo, in poudaril, da pomeni ustanovitev Gane preokret v borbi narodov Afrike za svobodo in neodvisnost.

—«»—

NOVI DELHI, 8. — V kraju Mathura blizu Novega Delhija se je dogodila železniška nesreča, pri kateri je zgubilo življenje 20 ljudi, več pa jih je bilo ranjenih. Večina mrtvih so bili romarji, ki so potovali na strehah vagonov ter so popadali na tla, ko je vlak zavozil pod neki podvoz.

—«»—

MOGADIŠ, 7. — Bivši predsednik zakonodajnega sveta britanske Somalije Abdulah Galeb je bil danes izvoljen za predsednika narodne skupščine somalske republike.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 27.7, najnižja 20.1 stopinje, zračni tlak 1005.6 stalen, veter 9 km severozahodnik, vlaga 82 odstotkov, nebo 8 desetink pooblačeno, morje skoraj mirno, padavine 6.3 mm, temepratura morja 23.4 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 9. julija
Veronika
Sonce vzide ob 4.24 in zatone ob 19.56. Dolžina dneva 15.32. Luna vzide ob 20.17 in zatone ob 5.12
Jutri, NEDELJA, 10. julija
Aleš

V okviru vsedržavne splošne stavke, ki jo je proglasila CGIL

Uspela včerajšnja splošna stavka v mestu in okolici
Delavcem CGIL so se pridružili tudi mnogi delavci CISL

Največje odstotke stavkajočih delavcev so zabeležili v velikih industrijskih obratih in v pristanišču, kjer so delavci stavkali 100 odstotno

Tajništvo Nove delavske zbornice - CGIL v Trstu je proučilo do sedaj znane podatke o vsedržavni stavki, ki jo je proglasila CGIL v znak protesta zaradi žrtev brutalnega policijskega napada in je z zadovoljstvom ugotovilo, da je stavka na tržaškem ozemlju v celoti uspela.

Tajništvo se zahvaljuje tržaškim delavcem, ki so tako enotno, zlasti v industriji, pomorstvu in pristanišču, sodelovali pri stavki, saj so v omenjenih sektorjih odstotki stavkajočih zelo blizu 100 odst. S tem so delavci, kljub pritiskom in raznovrstnim ustrahovanjem, dokazali svojo globoko protifašistično zavednost in odločnost, da branijo ustavo ter demokratične svoboščine, ki so rezultat odporniškega gibanja in borbe za osvoboditev.

Tajništvo poleg tega izraža priznanje velikemu številu delavcev, ki pripadajo drugi sindikalni organizaciji in ki so čutili potrebo, da protestirajo proti nedemokratičnemu družbenemu razvoju in vladnemu pritisku.»

Zlasti so ugodni rezultati stavke v največjih tržaških industrijskih podjetjih, kjer tudi razpolagamo z najbolj točnimi statističnimi podatki. V ladjedelnici Sv. Marka se je na primer zjutraj prijavilo na delo 1660 delavcev in ob 14. uri je zapustilo delo 1330, kar so člani notranje komisije ugotovili na osnovi neblokiranih kartončkov. Od teh 330 jih je 60-70 zaposlenih pri protipožarni obrambi in v nujno potrebnih službah, tako da se stvarno število nestavkajočih zniža. Število stavkajočih je torej doseglo okoli 85 odstotkov in je bilo znatno višje v primerjavi z zadnjo stavko, ki jo je proglasila CGIL, ko je ostalo v ladjedelnici okoli 500 delavcev.

Značilna je tudi druga primerjava. Na osnovi razmerja med delavci, ki so volili pri volitvah notranjo komisijo za listo CGIL in delavcev, ki so volili za Delavsko zbornico CISL, lahko izračunamo, da je zapustilo delo tudi 442 delavcev, ki so na zadnjih volitvah oktobra lanskega leta dali svoj glas za CISL. To kljub temu, da so nekateri funkcionarji Delavske zbornice naredili vse in javno pozivali delavce, da se stavke ne udeleže.

Podobni so rezultati tudi v drugih večjih obratih kovinske industrije: v Tržaškem arzenalu je število stavkajočih doseglo 90 odst. in je ostalo na delu samo 50 delavcev; v podjetju Orion 95 odst., v ILVA 60, v ladjedelnici Sv. Roka 80, v ladjedelnici Felszegy 72 odst. V Tovarni strojev Sv. Andreja je stavkalo samo 40 odst. delavcev, kar pa vseeno predstavlja napredek v primerjavi z zadnjo neenotno stavko, ko je stavkalo le 32 odst. delavcev.

Zelo visok je bil tudi odstotek stavkajočih v gradbeni in lesni industriji ter računa pokrajinski sindikat FILEA-CGIL, da je presegel 70 odst. Gre za zelo številna manjša industrijska podjetja in je skoraj nemogoče imeti točen preglde, odnosno razpolaga sindikat samo z nekaterimi podatki, ki pa so zelo značilni. Tako so na primer v večini podjetij, ki gradijo novo naselje S. Sergio, stavkali gradbeni delavci 100 odst. in med drugim v podjetjih: Delta, Fadalti, Belini, Basoglia itd., kjer je v celoti zaposlenih od 600-700 delavcev. Stoodstoton so tudi stavkali delavci podjetij: Cidonio (gradbišče v Ul. Baiamonti), Covella (Italo Svevo) in podjetij, ki grade nova poslopja v tržaški univerzi. Niso pa stavkali delavci pri gradnji nove tržaške železniške postaje. Visok je bil tudi odstotek stavkajočih pri podjetju «Veronese Costruzioni», «Carli et Barbo», «Sidrocementi» (Podlonjer) in drugih.

V veliki večini omenjenih podjetij je stavka potekala povsem mirno in ni prišlo do pritiska s strani delodajalcev. Žalostno izjemo predstavlja v tej industrijski panogi samo «Sugherificio Colombin», glede katerega izjavlja tajništvo FILEA-CGIL, da je prišlo do odprte kršitve demokratičnih svoboščin ter da je neka predstavnica podjetja z nedvoumnim tonom vprašala delavce iz kakšnega razloga stavkajo in če ne vedo, da bo jutri treba mnogo delati.

Zelo visok je bil tudi odstotek stavkajočih v lesni industriji. Tako so v podjetju «Frandoli» stavkali delavci 90 odst., pa čeprav je razmerje med CGIL in CISL 1:2, kar pomeni, da so stavkali predvsem delavci delavske zbornice, ki so svojo odločitev tudi nedvoumno izrazili, češ da ne bodo več ustvarjali zlate naslonjače za nekatere sindikalne voditelje. V podjetju «Zerial» so ostali na delu samo trije delavci.

Iz pristanišča javljajo, da je bilo delo ustavljeno, ker so pristaniški delavci stavkali 100 odstotno, kar velja tudi za delavce pristaniške menze. Polovico članov posadk ladij «Africa», «Onda» in «Celina» je stavkala, medtem ko na ladjah ni delal niti eden mornar, ki jih nanje začasno pošljejo.

Do najostrejšega in izrazito protidelavskega pritiska pa je prišlo v nekaterih podjetjih tekstilne in konfekcijske industrije. Tako so delavci v podjetju «Beltrame» našli med obedom poleg krožnika tudi letak Delavske zbornice, ki jih poziva, da se stavke ne udeleže. Pred izhodom podjetja «Jutificio Triestino», kjer je bilo v prizadeti izmeni zaposlenih 50 oseb, se je zbralo 8 predstavnikov ravnateljstva, ki so delili letake Delavske zbornice in pozivali delavce, da se stavke ne udeleže. Kljub temu pa je bil odstotek stavkajočih v podjetjih «Beltrame», «Genel», «Jutificio Triestino» in «Cotonificio S. Giusto» zelo visok.

Poseben, pa je položaj v podjetju Acegat, kjer je ob 14. uri zapustilo tramvajska in avtobusna vozila 40 vozačev, vendar pa jih je ravnateljstvo takoj nadomestilo z drugimi, tako da je bil v mestu opažen samo določen, kake pol ure trajoči, zastoj v avtobusnem, trolejbusnem in tramvajskem prometu, nakar se je ta služba odvijala skoraj v celoti. To je rezultat naporov ravnateljstva, ki posveča posebno «skrb» temu vprašanju. To pa se ravnateljstvu ni posrečilo v drugih oddelkih, kjer je stavka zelo lepo uspela.

V podjetju ESSO so stavkali vsi prizadeti delavci stoodstotno z izjemo turnistov, ki so po sindikalnem sporazumu oproščeni stavka, ker morajo skrbeti za varnost naprav.

V podjetju Aquila so stalno zaposleni delavci stavkali 80 odst., medtem ko oni, ki upravljajo razna notranja gradbene in druge notranja dela, 100 odstotno. Stalno zaposleni uslužbenci železnico so stavkali 30-35 odst., kar ni v večji meri vplivalo na tržaški postaji na vozni red vlakov.

Iz Boljunca poročajo, da so delavci kamnoloma SALEG stavkali stoodstotno.

Zelo težko je točno oceniti, kakšen je bil rezultat stavke v trgovinah na drobno, saj je znano, da velika večina gospodarjev odpre vrata trgovin, kljub temu, da v trgovini ostane le kak redek uslužbenec. Vendar pa lahko ugotovimo, da je bila v nekaterih predelih mesta in zlasti pri Sv. Jakobu in Stari mitnici stavka vidno opazna, medtem ko na primer na Korzu na zunaj ni bila vidna.

Notranja komisija podjetja EST, kjer se tiska naš dnevnik je, v sporazumu s pokrajinskim vodstvom CGIL sklenila, da bodo delavci tega podjetja stavkali od 18. do 22. ure, in to zato, da se omogoči redno izhajanje demokratičnega tiska, ki mora v takih dneh objektivno obveščati javnost.

Protifašistično zborovanje pri Sv. Jakobu

Zahteva po razpustitvi MSI in odstopu Tambronijeve vlade

Ostra obsodba streljanja policije na delavce v Reggio Emilia
Miren potek zborovanja zaradi čuta odgovornosti množice

Tržaški antifašisti so izrazili obsodbo sedanje vlade, ki jo podpirajo fašisti, in obsodbo napada na delovno ljudstvo v Reggio Emilii tudi na zborovanju, ki so ga priredila snoči pri Sv. Jakobu ANPI, ANPPIA, in FIAP in ki se ga je kljub slabemu vremenu udeležila velika množica ljudstva. Pobudi teh partizanskih združenj so se pridružili tudi Zveza partizanov tržaškega ozemlja. Neodvisna socialistična zveza, Komunistična partija in Italijanska socialistična stranka.

Že dve uri pred zborovanjem so se zbrale na Trgu Sv. Jakoba in v bližnjih ulicah močne skupine policistov in karabinjerjev ter celerinov s torbami solzilnih bomb. Miren potek zborovanja pa je pokazal, da so bile vse te policijske mere odveč.

Vsi govorniki so na zborovanju ostro obsodili sodelovanje med demokristjani in fašisti, ki podpirajo Tambronijevo vlado, ter zahtevali razpust novofašistične MSI, katere obstoj je v nasprotju z ustavo. Pri tem jim je množica pogostoma glasno pritrjevala.

Dr. Pincherle, ki je govoril v imenu FIAP, je v uvodu omenil nedavno počasitev umorjenih žrtev v Rižarni in razstavo o nemških uničevalnih taboriščih ter dejal, da niso krivi za množično pobijanje antifašistov le nacisti, marveč tudi italijanski fašisti. Zatem je orisal fašistično zatiranje od prevzema oblasti do konca vojne, ko so antifašisti strli fašistično zalego. Po septembru so fašisti hlapčevali nacistom in v tem so se še posebno odlikovali tržaški fašisti. Prav tako kot nacisti so odgovorni za preganjanje antifašistov in partizanskih borcev, za Rižarno, za obešanje antifašistov v Ul. Ghega, v Ul. D'Azeglio, za pokol antifašistov na Opčinah, na Proseku, za odvažanje ljudi v nacistična taborišča itd. Danes pa se ti klavci šopirijo in jim rase greben zaradi potuhe, ki jim jo daje vlada. Dr. Pincherle je zatem zahteval razpust novofašistične MSI in odstop vlade, ki se ohranja pri življenju s fašistično podporo, ker zaključil govor z vzklikom: «Živela antifašistična Italija».

Za njim je na kratko spregovorila Marija Bernetič in poudarila junaško borbo slovenskih in italijanskih partizanov za uničenje fašizma ter dejala, da se mora MSI razpustiti, vlada pa odstopiti.

Bivši beneški župan sen. Gavagnin je prinesel tržaškemu ljudstvu pozdrave beneških antifašistov in beneškega deželnega sveta odporniškega gibanja. Ostro je obsodil ubijanje delavcev v Reggio Emilii in izrazil solidarnost z žrtvami. Polemiziral je s fašisti, ki se tako radi sklicujejo na svoja «nacionalna» čustva in rekel, da so že leta 1943 prodali Julijsko krajino, Furlanijo in Tridentinsko in Južno Tirolsko nacistom. Omenil je borbo genovskega ljudstva in strnjenost vseh antifašistov proti poskusom obnovitve fašizma. Spričo tega je moral sam glasnik reakcije «Corriere della Sera» priznati, da so se hoteli v Genovi sestati najbolj zvesti hlapci nacizma. Obsodil je sodelovanje med demokristjani in fašisti, pri čemer podpira vlado stranka, ki je pravzaprav izven zakona, saj po ustavi sploh ne bi smela obstajati. Dejal je, da se mora ustava dokončno uresničiti, fašistična stranka, naj se prepove, Tambronijeva vlada pa naj odstopi.

Spregovoril je še poslanec Vidali ter povedal, da je pravkar prišel iz Rima, kjer je bil priča borbi v parlamentu in napadu policijskih sil na sprevod, ki so mu bili na čelu parlamentarci. Ta napad na rimske antifašiste in na delavce v Reggio Emilii je bil maščevanje za poraz v Genovi, kjer se je vse ljudstvo uprlo poskusom vsiljevanja fašizma. Zavrnil je razlago, ki sta jo o zadnjih dogodkih dala v parlamentu notranji minister Spataro in predsednik vlade Tambroni ter trditve, da so vsa množična gibanja organizirali samo komunistični aktivisti. Dejal je, da so enako očitali tudi Turkom, Japoncem in Korejcem, da pa so tamkajšnja ljudstva zapodila vladajoče veljake. Rekel je, da se borba nadaljuje, ter da se mora MSI razpustiti. V zvezi s predlogi za «petnajstdnevno premirje» je dejal: «Smo za premirje, toda Tambronijeva vlada mora oditi!».

Na koncu zborovanja so sklenili, da bodo poslali predsedniku republike Gronchiju in predsednikoma obeh vej parlamenta resolucijo, v kateri so izražene zahteve tržaškega ljudstva po prepovedi MSI in po sestavi nove demokratične vlade.

Po zborovanju se je ljudstvo mirno razšlo.

Izjava predsednika trgovinske zbornice

Trst ponovno pridobiva vlogo mednarodnega trgovskega središča

Avstrija in Jugoslavija v ospredju zanimanja tržaških gospodarskih krogov - Koristni stiki z novimi afriškimi državami

Včeraj se je sestal izvršni odbor tržaške trgovinske zbornice, na katerem je poročal predsednik dr. Romano Caidassi o tržaškem mednarodnem velesejmu in zlasti o številnih stikih, do katerih je prišlo s predstavniki številnih tujih držav, ki so sodelovale na velesejmu. Predsednik je uvodoma, dejal, da so posvetili posebno pažnjo stikom z Avstrijo, ki je na prvem mestu pri tranzitnemu prometu tržaškega pristanišča. Potem so prišli vidni avstrijski predstavniki, s katerimi je bilo več sestankov, na katerih so razpravljali o številnih vprašanjih glede tranzitnega prometa skozi Trst.

Vendar je bilo za Trst v ospredju predvsem zelo pomembno vprašanje odnosov med skupnim evropskim tržiščem in področjem svobodne izmenjave ter posledicami, ki jih bodo imeli novi gospodarski odnosi za naše mesto. Tržaška trgovinska zbornica podrobno proučuje vse te pojave in se prizadeva, da bi preprečila negativne posledice novega carinskega sistema SET v zvezi z odnosi z Avstrijo.

V Trst so prispeli namestnik ministra za zunanjo trgovino in veleposlanik Jugoslavije skupno s pomembnim predstavništvom gospodarskih krogov bližnje republike, kar je imelo priložnost za preučitev raznih važnih vprašanj, ki zadevajo italijansko-jugoslovansko izmenjavo in zlasti tako imenovanega «avtonomnega računa». Očitna je obojestranska dobra volja, da se okrepi obseg trgovinske izmenjave med obema trgovinskima področjema in da se — kjer je to mogoče — vključi Trst v obsežne kupčije med obema vsedržavnima tržiščema. Zbornica zaradi tega zelo pozorno spremlja obe plati tega vprašanja in se prizadeva s svojimi intervencijami, da se odstranijo upravne težave. Razvoj in notranji gospodarski ustroj Jugoslavije zasluži vedno večjo pozoronst in to tudi zaradi vedno večjih tendenc po liberalizaciji zlasti pa zaradi stvarnih doseženih proizvodnih uspehov.

V nadaljevanju je predsednik trgovinske zbornice podrobno poročal o izjavah ministra za gospodarstvo in promet Bavarske ter izjavil, da obstajajo ugodni pogoji za nadaljnjo krepitev tako proizvajalnih kot prometnih stikov s tem pomembnim industrijskem središčem. Sporočil je, da bo v kratkem prispel v Trst predsednik ministrskega sveta Baden Wurtenberg.

Zanimivi so bili tudi stiki z odgovornimi predstavniki Brazilije in je bil dosežen določen napredek, da se ustvarijo primerna skladišča za tranzit tipičnih brazilskih proizvodov. Gre za zapletena vprašanja, ki jih ne bo tako lahko rešiti, vendar pa moramo priznati brazilskemu predstavniku dobro voljo in veliko spretnost, da se ta vprašanja urede.

Predsednik trgovinske zbornice je nato obsežno poročal o stikih, ki so jih imeli z novimi afriškimi državami in njih delegacijami. Slonokoščena obala in Kamerun, sta bila prvič na velesejmu, razgovarjali so se tudi s predstavniki Libanona. Iz vseh teh številnih sestankov izhaja veliko zanimanje za posredniško vlogo Trsta.

Tako se razvija na starih osnovah z modernimi kriteriji vloga Trsta kot posredniškega središča ne samo za tranzitni promet, temveč tudi kot trgovskega središča in središča za predelavo blaga.

V zaključku je dr. Caidassi omenil tudi razne sestanke s predstavniki vlade važnih vprašanj, ki zanimajo Trst in zlasti glede obnove pomorskih konvencij, naročil za ladjedelnice in pomoči industrijski dejavnosti. Svoja izvajanja je zaključil z zahvalo organizatorjem tržaškega mednarodnega velesejma.

—«»—

V Kopru in Portorožu «Parada ritmov in popevk»

V petek in soboto, dne 15. in 16. t. m., bo v Kopru in Portorožu «Parada ritmov in popevk». Glavne vloge so porazdeljene takole: Bojan Adamič s svojim plesnim orkestrom RTV Ljubljana, solistipevci Anica Zubović (pela bo svojo sijajno interpretacijo popevke «L'edera»), Marjana Deržaj, Bruno Petrali, Beti Jurkovič, Jelka Cvetežar in drugi. Orkester se je pred nedavnim vrnil z uspešne turneje na Madžarskem in se bo poslušalcem predstavil z novim programom.

Izola in Piran pa bosta v torek in sredo, dne 19. in 20. t. m., prizorišči gostovanja enega najboljših evropskih jazz-sestavov, in sicer ansambla Karel Krautgartner iz Prage. Za ta nastop je že danes oddanih veliko vstopnic, zlasti za ljubitelje jazza v Ljubljani. Julijski spored IV. poletnih iger bo s tem gostovanjem izčrpan.

—«»—

Dvoletno dekletce padlo s stolice

Malo pred šesto uro zvečer so prepeljali z zasebnim avtom v kliniko za dojenčke v Ul. Gambini 2-letno Liliano Resinovich od Spodnje Magdalene, kjer se bo moralo dekletce zdraviti 4 dni zaradi možganskega pretresa.

Liliana se je predvčerajšnjim igrala doma s svojim 4-letnim bratcem. Stala je na stolici in nenadoma omahnila ter padla na tla.

—«»—

OB ZAKLJUČKU TEČAJEV RUSKEGA JEZIKA

Vodstvo pokrajinske sekcije Italija-ZSSR v Trstu, Ul. sv. Nikolaja 11-II, tel. 29-403, sporoča, da so se 1., 2. in 3. tečaj ruskega jezika zaključili dne 28. in 30. junija, in sicer s prav dobrim izidom.

Letos poteka tretje leto od ustanovitve omenjenin tečajev.

Vodstvo se toplo zahvaljuje vsem, ki so pripomogli za uspeh te važne pobude. Posebna zahvala naj gre požrtvovalnim voditeljem tečajev: gospema Ani di Pierro in Olgi Englandi ter prof. Velimiru Pavleticu.

Vsem tečajnikom pa, naj gre posebna zahvala vodstva za vztrajnost pri učenju in voščilo za čimboljše uspehe pri nadaljevanju učenja ruskega jezika, ki postaja čedalje važnejši v razvijajočih se kulturnih, gospodarskih in diplomatskih odnašajih med obema deželama.

Tečaji se bodo zopet pričeli oktobra meseca. Vpisovanja se bodo sprejemala od 1. septembra dalje.

Težak zaboj padel delavcu na nogo

16-letni delavec Roberto Tam iz Ul. Bergamasco 22 je včeraj delal na gradbišču centra za zdravljenje raka v Ul. Pietà. Ko je premaknil neki zaboj, mu je ta zdrsnil iz rok ter padel na desno stopalo. Nekaj čez 8. uro zjutraj je prišel v splošno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v ortopedski oddelek. Zdraviti se bo moral 10 do 30 dni zaradi podplutb na zgornjem delu stopala in možnih kostnih poškodb.

—«»—

Ranil se je pri popravljanju traktorja

Ko je delal na nekem zemljišču blizu svoje hiše, se je 23-letni Rihard Čok s Konkonela 429 teže ponesrečil. V bolnišnico ga je spremil njegov brat Silvan, ki je povedal, da je Rihard okoli poldneva popoldne skušal dvigniti z železnim drogom gosenico traktorja, ki se je pokvaril. Po nesreči mu je noga zdrsnila med drog in zemljo. Močan pritisk mu je povzročil razne podplutbe na desnem stopalu ter zlom zunanje kosti desnega gležnja. Na ortopedskem oddelku se bo moral zdraviti od 40 do 50 dni.

Drevi v Kopru «Istrska svatba»

Nocoj bodo ob 20.30 uri zazveneli prvi akordi uverture v opero Istrska svatba po svoje tako tragično popularnega istrsko-italijanskega skladatelja Antonia Smareglie, ki je to svoje operno delo pisal in dokončal v istrskem Vodnjanu, 12 km oddaljenem iz Pulja in ga tudi posvetil spominu njegovih prebivalcev. Prvič je bila opera izvajana v Trstu leta 1895, kasneje tudi v Pragi in v dunajski Dvorni Operi. Ker je torej ime skladatelja Antonia Smareglie povezano s tragičnimi dogodki njegove osebnosti v ozračju italijanske glasbene, še posebej operne kulture, ne nazadnje pa je povezano s Trstom, kjer je dolga leta živel in ustvarjal, je pričakovati precejšen obisk prav iz Trsta. Zaenkrat je bil najavljen obisk dveh pomembnih skladateljev, in sicer Giulia Viozzija in Vita Levija, o izvedbi na monumentalnem koprskem trgu pred katedralsko fasado pa bodo verjetno poročali glasbeni kritiki listov «Espresso» (Massimo Mila) in «Avanti» (Pestalozzi), ter nekaterih drugih italijanskih listov. Za obisk tržaških Slovencev pa se je še s posebno vnemo zavzel dirigent prof. Oskar Kjuder, ki se že dalj časa ukvarja z mislijo, da bi na odru enega jugoslovanskih opernih gledališč predstavil še katero pomembnejše delo skladatelja Antonia Smareglie. Ker bodo predstavi v Kopru verjetno prisostvovali tudi nekateri umetniški vodje jugoslovanskih Oper, bo lahko prišlo do izmenjave mnenj o tej zamisli. Upati je torej, da bo izvedba opere «Istrska svatba» v Kopru in Piranu imela velik odmev zlasti v krajih, ki so motivno in glasbeno oplemenitili to veliko operno delo. Opera je namreč zaradi še vedno nepojmljivega, zdaj že zgodovinsko pogojenega bojkota s strani italijanske glasbene kulture in v nemali meri tudi založniške hiše Riccordi desetletja ležala v predalih, zasluga mariborske Opere, posebej pa še njenega dirigenta Jakova Cipcija pa je, da je «Istrska svatba» spet dobila prostor, ki ji v opernem razvoju neke dežele pripada in dokončno vplivala na dejstvo, da jo je zdaj že uvrstil v svoj operni spored tudi RAI za to leto.

M. L.

—«»—

Kaznovanje kršiteljev javnega miru

Od 1. do 5. julija so posebne policijske ekipe, katerim je poverjena naloga, da zatirajo prestopke kaljenja javnega miru zlasti ponoči, kaznovale 10 kršiteljev cestnega zakona.

Iz sodnih dvoran

Potrditev obsodbe šoferja zaradi nenamernega umora

Šofer osebnega avtomobila je pri trčenju s kamionom izgubil življenje

Na prizivnem sodišču, ki mu predseduje dr. Nardi, so včeraj razsojali v zvezi s težko cestno nesrečo, ki se je zgodila 22. oktobra predlanskega leta. Tistega dne je 28-letni Antonio Fain iz Krmina vozil po neki stranski cesti v bližini državne ceste št. 14 pri Devinu težak kamion s prikolico. Na vozilih je bilo naloženih čez 211 stotov opeke. Na nekem mestu, kjer gre cesta navzdol, mu je privozil naproti s svojo «giardineto» 45-letni Pietro Michelini iz Devina št. 755, ki je prevažal kruh. Prišlo je do trčenja med obema voziloma in Michelini je umrl na mestu. Edina priča nesreče je bil drugi šofer na kamionu, ki je izpovedal, da je Fain vozil s približno hitrostjo 10 km na uro, medtem ko je pokojni Michelini vozil z zelo visoko hitrostjo. Cesta je na tistem mestu zelo ozka in obe vozili ne bi mogli drugo mimo drugega. Najprej je priča opazila, da je šofer na «giardineti» zmanjšal hitrost, potem skoraj ustavil, a nato je prišlo do trčenja. Dejstvo je, da je kamion porinil avto kake 3 metre nazaj.

18. marca letošnjega leta je goriško sodišče razsojalo v tej zvezi. Spoznalo je Faina za krivega ter ga obsodilo, pogojno in brez vpisa v kazenski list na 4 mesece zapora ter na plačilo 3 milijonov lir predujma zasebni stranki.

Na včerajšnji razpravi pred prizivnim sodiščem je odvetnik Virotto iz Benetk, ki je zagovarjal obtoženca, na dolgo razpravljal o izvedenski cenitvi profesorja Lora. Mimogrede je treba omeniti, da je prof. Loro zagovarjal hipotezo, da je Michelini umrl mogoče že pred trčenjem in sicer zaradi srčne kapi.

Prizivno sodišče pa ni upoštevalo obrambnih tez ter je potrdilo prejšnjo razsodbo. Poleg nadaljnjih sodnih stroškov bo moral Fain plačati tudi po 100.000 lir obema zastopnikoma zasebne stranke, odvetniku Devetagu iz Gorice in C. Poillucciju.

***

Na kazenskem sodišču, ki mu predseduje dr. Rossi, se je moral včeraj zagovarjati 36-letni zidar Anteo Lauri od Spodnje Magdalene 769, zaradi tatvine lambrete, last 50-letnega Vittoria Abramija. Sodniki so ga spoznali za krivega ter mu prisodili 8 mesecev zapora in 6.000 lir globe.

Zvečer 10. maja letošnjega leta se je Lauri polastil lambrete, ki jo je Abrami parkiral v Istrski ulici ter se odpeljal proti središču mesta. Imel pa je smolo, ker so ga na poti ustavili policijski agenti, ki so prav preiskovali neko cestno nesrečo. Ker ni mogel opravičiti posesti motorja, s katerim se je peljal, so ga pridržali. Kmalu nato so ugotovili, da je lambreto ukradel.

Včeraj se je Lauri zagovarjal, češ da mu je lambreto posodil neki Stanko, da bi lahko šel domov, ker je bilo že zelo pozno.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

NAROČNINA
Mesečna 480 lir. — Vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska letno 1440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT Trst

Čitajte in širite
PRIMORSKI DNEVNIK

IZLETI

IZLET SPDT V KRANJSKO GORO

Odhod v nedeljo ob 4.45 iz Ul F. Severo. Prosimo točnost.

Opozarjamo že sedaj, da priredi SPDT tudi letos planinski izlet za veliki šmaren v soboto, dne 13., v nedeljo 14. in v ponedeljek 15. avgusta v Trento, kot izhodišče za izlete na Vršič, Jalovec, Kriške pode, Triglav, Bavški Grintavec.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

7.—8. julija se je v Trstu rodilo 5 otrok, umrlo je 7 oseb porok je bilo 9.

UMRLI SO: 71-letna Nemaz vd. Bortoluzzi Giuseppina, 46-letna Godina por. Gobet Alberta, 78-letni Zucchi Lodovico, 64-letni Crevatin Vittorio, 66-letni Bernardis Giulio, 81-letni Cordini Carlo, 34-letna Rubin por. D'Ambrosio Liliana.

POROČILI SO SE: pomorski natakar Mihich Oscar in gospodinja Ongaro Fiorella, delavec Makovac Edminio in gospodinja Grdic Anna, šofer-mehanik Quacquarini Giovanni in gospodinja Lorenzini Elettra, natakar Canciani Sergio in gospodinja Toich Bruna, študent Dussich John Peter in prodajalka Tartaglia Edda, delavec Colbasso Giuseppe in gospodinja Tuljak Luciana, mehanik Gombač Silvano in gospodinja Pribaz Vilma, delavec Franceschini Leonardo in gospodinja Codromaz Bruna Maria, nameščenec Falciner Giovanni in gospodinja Perissutti Andreina.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN

INAM-Al Camello, Drevored XX. septembra 4; Godina, Trg sv. Jakoba 1; Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan); Vernari, Trg Valmaura 10; Vielmetti, Borzni trg 12.

MALI OGLASI

ISČEM 14-15-letnega vajenca za avtomobilsko karoserijo. Bukovac Mario, Ul. Gatteri 35.

LJUDSKA PROSVETA

Odbor prosvetnega društva v Skednju obvešča svoje člane, da je knjižnica odprta vsak ponedeljek in sredo od 20.30 do 21.30.

RAZNA OBVESTILA

Narodna in študijska knjižnica v Trstu bo zaprta od 11. julija do 11. avgusta t.l.

KINO

Fenice 16.00 «Ubežniki iz Fort Denisona».
Excelsior 16.00 «Tunika» V. Mature, tehnicolor.
Filodrammatico 16.00 «Gestapo v zasedi».
Grattacielo 16.00 «Parada veselja», Stanlio Olio in Chaplin.
Supercinema 16.30 «Črni bataljon», S. Mares.
Arcobaleno 16.00 «Vitezi časti», W. Holden, tehnicolor.
Aurora 16.30 «10.000 žena pozlu».
Alabarda 16.30 «Mačka praska», F. Arnoul.
Capitol 16 «Hrapav in gladko», Nadia Tiller. Siedi match Loi-Ortiz.
Garibaldi 16.30 «Ogenj v Kartaginu», R. Fleming.
Cristallo 16.30 «Vera Cruz», tehnicolor.
Impero 16.30 «Divja Arktika.
Italia 16.30 «Rebeka», Lawrence Olivier.
Moderno 16.00 «Mačke miši... in domišlijija», tehnicolor Zadnji dan.
Massimo 16.30 «Ujetnik Zende», S. Granger, tehnicolor.
Vittorio Veneto 16.00 «A doppia mandata», A. Lualdi, tehnicolor.
Marconi 16.30 «Mornarji, ženske in zapljetljaji», M. Arena, A. Lane.
Savona 16.00 «Vroči samokresi v Tucksomu», cinemascope, tehnicolor.
Odeon 16.00 «Sin Ali Babe», T. Curtis, tehnicolor.
Astra 16.30 «Poljubi jo zame».

LETNI KINO

Skedenj 20.30 «Il raccomandato di ferro», Mario Riva.
Marconi 20.15 in 22: Glej zgoraj.
Garibaldi 20.15 in 22: Glej zgoraj.

Kino na Opčinah
predvaja danes, 9. julija, z začetkom ob 18. uri film
ZASEDA V TANGERJU
(Agguato a Tangeri)

V glavnih vlogah nastopajo: Edmund Purdom, Genevieve Page in Gino Cervi

Danes v «ARCOBALENO»
WILLIAM HOLDEN
WILLIAM BENDIX • MacDONALD CAREY • MONA FREEMAN
VITEZI ČASTI
producent Paramount Films — režija Paramount
ROBERT FELLOWS • LESLIE FENTON
TECHNICOLOR

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes, 9. julija, z začetkom ob 20. uri in jutri, 10. julija, z začetkom ob 17. uri barvni film Cinemascope Lux
BIČ AMAZONKE
(La frusta dell'amazzone)
V glavni vlogi
RHONDA FLEMING

Danes v «SUPERCINEMA PRINCIPE»
RESNICA O TUJSKI LEGIJI
ČRNI BATALJON

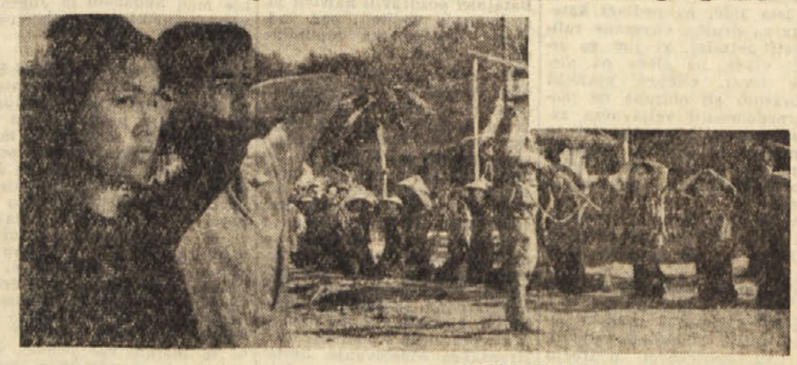

JAROSLAV MARES • FRANTIŠEK PETERKA • GUNTHER SIMON • VLADIMIR ČECH •
Distribuzione CINELATINA ČESKOSLOVENSKÝ FILM

Hitlerjanska aktivnost v Zahodni Nemčiji

Ponarejene nemške marke za finansiranje nacizma

Aretacija Joopa Swarta in razkrinkanje njegovega «Nizozemskega komiteja», ki ga je vzdrževala Adenauerjeva vlada sama

Zahodnonemški tisk je prinesel vest, da je bila v Osnabruecku odkrita tajna tiskarna, ki se je pravkar pripravljala na ponarejanje 900 milijonov francoskih frankov. Policija je falsifikatorje zasačila na začetku dela. Ugotovljeno je, da so stroji prišli iz Nizozemske. Izvedeno je bilo tudi nekaj aretacij v obeh državah. V Osnabruecku sta bila aretirana dva Nizozemca, Oelbrich in neki A.P., ter neki Nemec, v Amsterdamu pa istočasno novinarski stenograf Sal Santen, Oeldrichova žena in Grk Raptis. V neki nizozemski banki je bil odkrit tekoči račun na Raptisovo ime. Skozi ta račun je šlo 750.000 nizozemskih forintov. Ni znano od kod je Raptis dobil ta denar, ugotovljeno pa je, da so bili z njim nabavljeni stroji za ponarejanje frankov v Osnabruecku.

V prvi vesti o tem odkritju je bilo rečeno, da je zadeva v zvezi z Alžirom. Ti franki naj bi namreč bili namenjeni alžirskim borcem. Oeldrich naj bi za njih tiskal v Amsterdamu tudi prej lažne potne liste in druge dokumente. Toda v to verzijo je treba resno dvomiti. Če bi že zadeva bila v neki zvezi z Alžirom, je verjetneje, da je šlo za obratno zadevo, t. j. za veliko provokacijo.

Na Nizozemskem je bil namreč v zvezi s tem odkritjem aretiran še neki človek, Joop Swart po imenu. To ime meče posebno luč na zadevo in to ne samo zaradi tega, ker je Swart po vsej verjetnosti bil duša vsej stvari. Ob njegovi aretaciji so prišla na dan tudi druge zelo zanimive stvari: Joop Swart, je odigral tudi posebno vlogo v «primeru Oberlaenderja».

Oberlaender je bil do nedavnega v Adenauerjevi vladi minister za begunce. Čeprav je zdaj vidni član krščansko-demokratske stranke, je bil prej goreč nacist in je zavzemal celo visok položaj v SS. Na dan je tudi prišlo, da je med okupacijo Poljske vodil pokol več stotin poljskih intelektualcev v Lvovu. Čeprav so bili o tem zbrani prepričljivi dokumenti, je Oberlaender to obtožbo odklanjal kot montažo s katero naj bi Vzhodna Nemčija hotela škoditi ugledu Adenauerjeve vlade. Dolgo je bilo treba preden ga je Adenauer končno le odstranil.

Toda v teku kampanje proti temu ministru in bivšemu nacističnemu krvniku, se je zgodilo nekaj nenavadnega. Na Nizozemskem se je formirala neka «Lvov-komisija» ali «Oberlaender-komisija», z nalogo, da brani Oberlaenderja pred «lažnimi obtožbami». Bilo je čudno, da je ta pobuda prišla prav iz Nizozemske, ki je pod nacisti toliko trpela, tako da je prebivalstvo moglo misliti, da je Oberlaender zares žrtev nekega manevra z Vzhoda. Sedaj pa se je zvedelo, da je ta »komisija» bila delo Joopa Swarta in ne samo njegovo.

Kdo je Joop Swart? Nizozemec je in star 47 let. V mladosti je bil baje v revolucionarni socialistični stranki in nekaj časa je prebil tudi v Moskvi. Med vojno so ga nacisti spravili v taborišče Sachsenhausen. Trdil je, da je prišel v taborišče iz političnih razlogov, toda iz njegovega razporočnega procesa po vojni je razvidno, da je bil zaprt kot črnoborzijanec. To je mogoče ugotoviti tudi po njegovem izjemnem položaju v taborišču, kjer je bil pisar v uradu. Ko se je začel zavzemati za Oberlaenderja je trdil, da je kot taboriščnik lahko ugotovil, da pokol v Lvovu ni bilo Oberlaenderjevo delo.

Čeprav je bil sedaj aretiran na Nizozemskem, je bila njegova aktivnost že nekaj let osredotočena v Bonnu, kamor je prišel kot dopisnik konservativnega nizozemskega lista «Elseviers Weekblad». V Amsterdamu je bil pri Lunshofu, redakcijskemu šefu tega lista, prav v dneh ko je bil aretiran. Po aretaciji je Lunshof izjavil, da je bil Swart samo priložnostni sodelavec njegovega lista in da zanesljivo ve, da je Swart nabavil stroje za ponarejanje frankov v Osnabruecku.

V Bonnu pa je Swart sodeloval z nekim visokim nemškim oficirjem, katerega imena ne navajajo, ki pa je sedaj na važnem položaju v zapadnonemški kontrašpionaži. «Frankfurter Rundschau» tudi, da ta zveza nikoli ni prenehala. Swart je za tega oficirja opravljal tudi neko novinarsko službo. Drugače pa je s svojo ženo delal pri nekih publikacijah uradnega značaja, katere je izdajala vlada v Bonnu. Angažiran je bil tudi v komiteju «Rettet die Freiheit!» (Rešite svobodo).

Vsi ti angažmani prav gotovo ne kvalificirajo Swarta kot človeka, ki bi delal kake usluge alžirskemu gibanju. Sicer pa je absurdna že sama misel, da bi se alžirski uporniki posluževali falzificiranih frankov.

Sedaj ko je Swart aretiran v zvezi s ponarejanjem frankov se razkriva kakšno vlogo je igrala bonnska vlada v «zadevi Oberlaender». Vlada sama je finansirala prej omenjeni komite na Nizozemskem, ki je branil Oberlaenderja. Državni sekretar Globke, katerega imajo za zelo močnega, ker je desna roka Adenauerja, (bil je tudi nacist in znani komentator Hitlerjevih rasističnih «nuerenberških zakonov») ni samo sugeriral Swartu akcijo na Nizozemskem, temveč mu je zanjo dajal tudi denar.

Swartov «Nizozemski komite» se je hitro diskreditiral. V obrambo Oberlaenderja je Swart začel razpečevati dokumente, ki so bili nacističnega izvora in med njimi je bil celo eden od kvislinškega predsednika ukrajinske vlade. Ti dokumenti so bili tako prozorni, da je podpredsednik bonnskega parlamenta socialdemokrat Schmid prepovedal, da se razdeljujejo poslancem v parlamentu. Tedaj so se nekateri nemški poslanci, ki so se prej angažirali za «nizozemski komite», začeli umikati. Oberlaender se je končno začel potapljati.

Toda Swart je v teh dneh v središču nove afere, ki je drugačna kot se je v začetku hotelo prikazati. Če že nima popolnoma kriminalnega značaja pa je vsaj povezana s provokacijo, ali s prevaro političnega značaja, toda samo v smislu in duhu osebnosti Joopa Swarta.

Kaj ji je mar, če...

Motiv iz Portofina: mali Svedinji je očitno zelo vroče...

Gospodinjam v premislek in pouk

Premalo je graha na naših vrtovih

Kdo so grahovi sovražniki in kako jih uničujemo - Razne vrste graha

Graha bi morali po naših krajih več saditi, za to ker je grah zelo važno človeško živilo in zato ker je zelo skromen in uspeva povsod. Ze stari Rimljani so gojili to važno sočivnico, ki so jo dobili najbrže iz Orienta. Grah spada v rastlinsko vrstvo metuljnic- sočivnic. Od cukrastega graha se uživa tudi stročje dokler je mlado. Grah se je zelen in zrel, ter je zelo hraniv. Njegov najhujši sovražnik je majhen hrošček rilčkar-grahar (bruchus pisi), katerega ličinka živi v grahovem zrnju. Hrošček je majhen zamolklorjav z belo piko na koncu zadka. Glava je podaljšana v majhen rilček, krila so krajša od trupla. Grahar leže svoja jajčeca v grahovo stročje. Bele breznoge ličinke se zavrtajo v posamezna zrna in jih popolnoma izdolbejo. Zaradi tega moramo saditi čisto zrnje.

Njivo, ki jo hočemo zasaditi z grahom, ne smemo gnojiti s hlevskim gnojem, če hočemo, da nam bo hitro in dobro uspel. Zanj rabimo soliter, superfosfat in kalijevo sol. Pri nas je zemlja kaj pripravna za grah in v nji tudi grah lepo uspeva in nam da kaj okusno in sladko zrnje, ki se na trgu prav dobro proda.

Okroglo-zrnate sorte sejemo marca, aprila do sredine maja. Poznejšo setev uniči plesen. Za jesensko uporabo ponovimo setev še v avgustu s sorto ekspres. Pozno jesenska setev nam da zgodnje pridelke naslednjo pomlad, to pa le po Goriškem in Primorju.

V poljskem zelenjadarstvu upoštevamo le nizke sorte, ki se goje brez dračja. Pred setvijo se zrnje namoči v petrolej, da ga miši ne pojedo, ker drugače jim gre zelo v slast. Grah okopavamo z motiko, pred cvetjem ga osipavamo. Z osipalnikom ga osipavamo če je sajen v širokih vrstah. Tako osipan grah tudi lažje obiramo. Obiraj ga pa z ostrim nožem, trganje je zamudno. Obrano grmušlje izruvaj in odstrani.

Razločujemo vrtni in njivski grah. Ločimo ga po barvi cvetja. Njivski cvete zelo pisano a vrtni le belo. Za naše kraje priporočamo le vrtni grah.

M. P.

—«»—

Peteršilj je dragocena dišavnica

Res je, da je peteršilj najbolj poznana in razširjena dišavnica, ki jo uporabljamo v naši kuhinji. Premalo pa poznamo njegove sestavine, zaradi katerih ga uvrščamo med važne sestavine vsakdanje prehrane. Hranoslovci priporočajo, da ga ne uživamo samo kot dišavnico, ampak tudi njegov sok. Ker sok po okusu ni prijeten, svetujejo, da ga mešamo z drugimi sokovi ali pa ga dodajama jedem.

Zakaj ga moderna prehrana tako ceni? Peteršilj je najbogatejši vir vitamina A med vsemi rastlinami vitamina B, nekaj vitamina C in prav malo vitamina E. Zelo mnogo ima železa in drugih rudninskih soli.

Svojo vrednost v prehrani povečuje peteršilj še s tem, ker nam je vse leto na razpolago v svežem stanju Na vrtu ga ohranimo do prvih mrazov, korenine lahko odkopljemo celo pozimi, vendar ga običajno uzimimo v kleti. Mlado zelenje pa imamo vso zimo na razpolago, če posadimo nekaj lepih korenin v zabojček, ki naj stoji na toplem.

—«»—

Kakšna škropiva naj uporabljamo?

Dolgo dobo smo proti peronospori rabili le bakrenoapneno ali bordoško brozgo, in to uspešno, če smo jo le pravilno pripravili in pravočasno škropili. Danes imamo nove proizvode domače in uvožene. Tudi pri nas so jih vinogradniki preizkusili. Učinek je bil različen in različno je mnenje o njih učinkovitosti, dočim eni določen pripravek zagovarjajo in priporočajo, na drugi odklanjajo in odsvetujejo.

Kaj je torej na tej važni zadevi? V čem je jamstvo za boljši učinek: v bakrenoapneni brozgi ali v novih pripravkih? V katerem in zakaj? Ker je ta zadeva velikega gospodarskega pomena, je nujno potrebno, da o njej spregovorijo z najbolj pristojnega mesta.

Kaj smo gledali po TV

Poletno sušo je pri televiziji močno občutiti. Programi, ki bi morali zapolnjevati najprimernejše večerne ure, so brez idej, brez novih domislic, utrujajoči in dolgočasni, pa naj gre za glasbeno-zabavne ali pa dramske in podobne programe. Zal ni opaziti niti posebnega napora, da bi se to stanje izboljšalo, in če bo šlo še nekaj časa tako naprej, se bomo morali tudi mi brez oklevanja pridružiti tistim, ki trde, morda malce pretirano, da televizija vzgaja lahko samo kretine. Kje naj se torej lotimo našega običajnega pregleda, da ne bo že v samem začetku črnogled? Rešilno bilko nam nudijo

Dokumentarji

ki jih je bilo v zadnjem času, v pomanjkanju drugega, kar precej in med njimi nekaj celo zelo zanimivih in poučnih.

O stalni rubriki «Mi, kakršni smo», ki jo urejuje Virgilio Sabel, vodi pa Romolo Valli, smo imeli že priložnost zapisati, da je dokaj posrečena, da pa je preveč fragmentarna in da probleme samo nakazuje, ne pa tudi poglablja, kar bi bilo koristneje. To sodbo moramo potrditi tudi po zadnji oddaji, ki je obravnavala sicer zanimive in morda celo najbolj tipične pojave italijanskega življenja, kot so poulični dvorljivci (tako imenovani galletti in pappagalli), razne družabne igre, obnašanje vojakov v prostih urah itd. Vse to je seveda samo nakazano, morda tudi zasoljeno s kakšno dovtipno opazko komentatorja, zaključki pa prepuščeni gledalcu samemu.

Dokumentar «Olimpiada v umetnosti» nas je seznanil z vrsto starih grških umetnin, ki so jih navdahnile olimpijske igre v tisočletjih svojega obstoja in ki so kot take živa priča visoko razvite telesne kulture starih Grkov. Dokumentar «Sicilija v Risorgimentu» je odprl nekaj slavnih strani iz poglavja siciljskih dogodkov med leti 1820 in 1860. Bil je zelo pregleden, dobro dokumentiran in opremljen z bogatim muzejskim gradivom.

Posebno zanimiv pa je bil dokumentar z naslovom «Potovanje v zahodno Afriko», ki je z raznih strani osvetlil potovanje skupine italijanskih gospodarskih strokovnjakov v vrsto zahodnoafriških neodvisnih držav kakor so Kongo, Gvineja in Gana. Namen tega potovanja je bil, ugotoviti možnosti gospodarske izmenjave z Italijo, dokumentar pa je hotel ponazoriti, kako to gospodarstvo praktično izgleda v svoji tehnični zaostalosti in prirodnem bogastvu, torej v svojih kontrastih, ki so značilni za področja, ki so toliko let bila zgolj kolonialistični rezervoar evropskih držav.

V to serijo bi po vsebini sodil tudi dokumentar «Modra zastava v Leopoldvillu», ki je prikazal nekaj sekvenc iz zgodovinskih dni okrog 30. junija letos, ko je belgijski Kongo postal neodvisen.

Po svoje zanimiv je bil tudi dokumentar o švedski pisateljici Selmi Lagerloef.

«Sedem samurajev»

Japonski film «Sedem samurajev» je ljubiteljem filmske umetnosti tako znan, da se ni treba podrobneje pri njem ustavljati. Televizija je na vsak način naredila uslugo s tem, da ga je predvajala, čeprav je logično, da je zaradi utesnjenosti vidne plošče nekoliko izgubil na vsej svoji lepoti, ki mu je prinesla toliko mednarodnih priznanj, vključno s prvo nagrado beneškega festivala.

Posebna značilnost japonskih filmov je v tem, da je njihov realizem ponazorjen skozi prizmo lirične pravličnosti. To je posebna izrazna zvrst japonskih režiserjev, ki je za tematiko večine njihovih filmov zelo primerna.

«Tintarella»

Dva programa sta v tem tednu doživela svoj neslaven konec. To sta nedeljski dramatizirani roman «Tom Jones», o katerem se ne izplača izgubljati besed, in pa glasbeni variete «Sentimentale», za katerega bi bilo koristno, da bi ga zadavili že mnogo prej, morda celo ob njegovem rojstvu. Kljub vmesnim variacijam se ni namreč nikoli dvignil nad povprečje varietejev zakotnih kinematografov in do neke mere sta ga reševala le pevca Arigliano in Mina ter na koncu komik Daporto.

Na njegovo mesto bi moral priti toliko pričakovani vsakoletni humoristični program «Ena, dve, tri» Uga Tognazzija in Vianella. Zal sta komika letos zaradi prezaposlenosti, delno pa tudi zaradi nesoglasnosti z vodstvom televizije, svoj nastop odpovedala in tako je zagledal luč sveta novi glasbeni variete «Tintarella» s sodelovanjem raznih pevskih ansamblov in solistov, znanega baleta Paula Steffena in komika Gina Bramierija.

Da je ta program, sodeč po prvi oddaji, boljši od «Souvenirja» in «Sentimentale», ni nobenega dvoma, toda še vedno ne bi mogli trditi, da je bil zaradi tega kaj več kot povprečen. Glasbeni vložki so bili sicer dobri in enako tudi baletni vložki, komična plat pa je precej zatajila, ne toliko zaradi prizadevnega in včasih tudi simpatičnega Bramierija, kot zaradi teksta, ki se je preveč ponavljal in zapadal v banalnost, da ne rečemo neokusnost.

Skratka, vodstvo televizije z glasbenimi varieteji nima sreče ali pa je tudi v Italiji začel pešati smisel za humor?

j. k.

Višek živalske inteligence in izvežbanosti

Pes, ki piše, čita, računa se spozna na uro in barve

Pri deljenju navede celo ostanek - Pozna francosko in italijansko abecedo

BORDIGHERA, julija. — Nedaleč od Bordighere živi pes, ki si resnično zasluži vzdevek «razumen». Kees, tako se namreč imenuje, je star šest let in je križanec «barboncina» in potepinskega volčjaka. Njegova gospodarja sta nizozemska zakonca, ki izredno ljubita živali in ki sta svojo vilo, v kateri živita, dobesedno spremenila v pravcato Noetovo barko. V njej oziroma na tesnem dvorišču kar mrgoli živali vseh vrst.

Paul Jacori je tipični Nizozemec. Povedati pa je tudi treba, da zna prav strokovno skrbeti za živali, saj je bil pred vojno osem let pomočnik znanega biologa Voronova, ki se je v tistem času ukvarjal z znanstvenim proučevanjem vzrokov rakastih obolenj.

Toda vrnimo se k psu. Vedeli smo, da je to izreden pes. Nikakor pa si niso mogli predstavljati, da je sposoben celo odgovarjati na vprašanja, izvajati računske operacije, razločevati barve in spoznavati čas na uri. Da se razumemo, pes ne govori v pravem smislu besede, pač pa govori pisoč...

Pred nami je kakih pol metra od tal mostiček, za njim pa tabla z belimi črkami na črnem polju. Gre za črke francoskega alfabeta. Za črkami so na tabli vidne arabske številke, na desni pa je tabla za pisanje. Kees, kavno-mlečne barve z belkastimi lisami in neverjetno zaraščen, je začel svoj nastop. Paul nam je rekel, naj od psa nekaj zahtevamo. Dejali smo mu, naj napiše žensko ime Jacqueline. Omenimo naj še, da zna pes sestavljati črke v francoščini kot v italijanščini.

«Kees», mu pravi gospodar, «lahko napišeš Jacqueline?» Pes se je nekaj časa obotavljal, se ustavil na mostičku, pogledal v prazno, nato pa se začel prestopati po mostičku, mimo zloženih črk. Ustavil se je pred črko J, jo zagrabil z gobcem in položil na posebni podstavek. Nato je šel po drugo črko in kmalu je zložil ime. Gospodarja smo nato naprosili, naj ukaže psu, naj napiše moško ime Jean Paul. Brez odlašanja je pes neverjetno hitro sestavil tudi to ime.

Paul je razvrstil na mostičku šest barv: belo, sivo, modro, rdečo, zeleno in rumeno. Psu smo naročili, naj izbere rdečo, belo in zeleno barvo. Paul mu je to ukazal v francoščini. Kees se je ustavil najprej pred belo, nato pred sivo in rumeno barvo, potem pa — kot da bi mu nekdo sugeriral — vzame v gobec rdečo. Po rdeči je vzel belo in tako naprej, dokler ni na podstavku zložil barve italijanske zastave.

Doslej smo govorili o črkah, barvah in imenih. Sedaj pridejo na vrsto številke. Kees zna namreč izvajati tudi operacije. Prva operacija, ki smo jo od njega zahtevali, je bilo seštevanje. Njegov gospodar Paul je zopet razvrstil na tabli številke, pred nje pa znak. Kees je sede opazoval številke in zdelo se je, kot da bi pri tem delal velik umski napor.

Nato se je postavil na noge, opazoval še nekaj časa tablo, se obrnil proti nam v pričakovanju eventualne pomoči. Ker je ni dobil, se je sam usmeril proti številkam, vzel številko 2, se vrnil k tabli in jo pozorno opazoval, nato vzel deskico s številko 1 in jo pridal k dvojici. Vsota je bila točna. Seštel je še dve številki in zopet je bil izid pravilen. Prav tako mu je uspelo seštevanje s tremi številkami in prav tako odštevanje in deljenje. Bil je zares točen: pri deljenju je navedel tudi ostanek. Sledila je zadnja točka njegovega nenavadnega znanja. Na tabli je bila ponazorjena ploskev ure. Kazalce smo postavili na razne številke in Kees jih je moral urediti tako, da so kazali zaželjeno uro in minute in sicer 10.33'. Gospodar mu je dal navodilo: «Kees, začni...» Žival se nam je nežno približala, očitno želeč si pohvale. Nato se je vrnila k uri in začela s taco premikati kazalce, dokler jih ni zaustavila na zaželeni uri in minutah.

Vprašali smo Paula v kolikem času je Keesa naučil vsega tega. Odgovoril nam je, da ga je začel učiti leta 1953 ko mu je bilo osem mesecev. Zaupal nam je tudi, da namerava naučiti psa glasbe, da pa bo to zelo težko, zaradi tega, ker nekateri zvoki pse motijo. Mi pa, ki smo presenečeni obstrmeli nad Keesovo razumnostjo smo prepričani, da bo Paulu Jacoriju uspelo naučiti psa ne samo kakšen moderni sodobni ritem, temveč morda celo kakšno Verdijevo opero.

BRUNO BOSSIO

Kmetijstvo

Obračun prvega kmetijskega polletja zaradi suše ni posebno razveseljiv

Na senožetih komaj četrtina normalnega pridelka, toda na gojenih travnikih je bilo bolje - Krompir se je izmazal brez posledic - Mnogo češenj - a malo obranih

Ko skržadi v julijskem soncu na hrastovem, gabrovem ali jesenovem deblu nestrpno škrtajo in drsajo, me kljub vročini zvabijo na kraške ograde, da tamkaj obudim spomin na škržkove zgodbe z gmajne — na čase, ko smo potili julijski pot pastirji, živina in škržki. Roj krvosesov-obadov je pognal razjarjeno goved v dir med grmovje ali naravnost proti domu in smo ostali pastirji brez ovčic. A letos so se škržki oglasili šele tik pred kresom. Kako bodo «peli» v tem in naslednjem mesecu — hočem reči: kakšna bosta ta dva dvanajsternika?

Če se le da, jo mahnem kar po zračni črti: čez pašnike, senožeti in obdelano zemljo, da se na lastne oči prepričam, kako je bilo nebo pridnim rokam naklonjeno. Prezgodaj? V celoti že, za nekatere pridelke pa ne. Letos me zanima predvsem pridelek s senožeti: ne mogoče zato, ker je naš prvi glavni pridelek, ampak ker ga je močno zmrcvarila suša. Ne svetijo se kose, niti se ne ogliša kosilni stroj. Le redke senožeti so pokošene. Nizke, redke rjave trave ne prime nobena ostrina, a čeprav bi jo — koliko bi s tem senik pridobil? Namesto štirih vozov enega. A to je slaba piča in bo živina kaj malo dobrega nažvečila. Ja, letos nas je pomlad za krmo salamensko nabrisala. Kupi seno! Ze prav! A v naših mošnjah ni zaloge za take izdatke. Sicer pa vsi vemo, da hlev, pa če je v njem še tako dobra živina, s kupljeno krmo malo zaleže. Tega nihče ne vidi in ni oblasti, ki bi nam kakorkoli pomagala.»

Tako je kmet povedal o letošnji košnji. Ni pretiraval.

Samo en travnik, seveda izboljšan, sem iztaknil, ki je vreden tega naziva. Nekaj kakih 12.000 kv. metrov. Isto jutro ga je kosilni stroj v štirih urah obril za kakšne štiri petine. Kmet mi je rekel, da bi ga bil že vsega pokosil, če bi ne bilo drevja ki ga pri košnji močno ovira. Nakosil je kakšni dve tretjini normalne letine. Nehote mi je oko spolzilo na sosedne ograde. In sem primerjal: Tukaj dve tretjini dobre krme, tam ni vredno košnje. Menda je lahko vsakomur jasno, kako izboljšana zemljišča uspešno kljubujejo suši.

Kako pa z najbolj plemenito travo, ki so ji že v davnini nadeli ime žito? Kdor ga nekoč ni gojil, ni veljal za poljedelca. Ogicjte si danes kraško tržaško planoto s katere koli višinske točke, ne opazite onih značilnih rjavih prog ob zoritvi žita. Le tu pa tam so še zadnji odtenki nekdanjega «žitnega» gospodarstva: na gornjem kraškem predelu kakšen klas pšenice, oves in ječmen, na spodnjem nekaj ovsa in ječmena. Joj nam, če bi bilo tako v vseh deželah! Pri nas v Padski nižini, v Jugoslaviji in drugod to kulturo močno gojijo. Čeprav bi pri nas naželi na hektar tri do štirikrat toliko kot doslej — kar bi bilo ponekod v dobri letini mogoče — žitaric (pšenice), bi ne kazalo redno uvrščati v kmetijski kolobar. Vsak kraj gospodari predvsem po svojih talnih in podnebnih razmerah! Pri nas so na mestu detelje in okopavine in po tržnih razmerah še kaj drugega (poljsko zelenjadarstvo). Sicer pa imamo pri tem vprašanju (preusmeritev gospodarjenja) v vidu predvsem živinorejo. Njej moramo posvečati čim več poljskih površin, in to tudi zato, da se v kritičnih letih kot je letošnja čim laže izmažemo iz stiske za krmo. Za boljše razumevanje tega poglavja pa moramo podčrtati tole dejstvo: Vsako urejeno kmetijsko gospodarstvo bi moralo zaradi pravilnega kolobarjenja gojiti tudi žito. Zato spada žito med one rastline, ki jih gojimo na vsaki zemlji. Naloga poljedelca pa je, da ustvari na kakršnikoli vrsti zemlje takšne rastne pogoje, da bodo uspevale vsaj nekatere vrste žita. Pravilno in smotrno uporabljeni kmetijskotehnični ukrepi (pravilna obdelava zemlje, gnojenje, seme itd.) morejo dvigniti hektarski donos.

Krompir je blizu zoritve in se je bolje izognil suši, čeprav ne brez posledic. Kjer je imel ob cvetenju mokro in ima dobro obdelano zemljo, bo dal zadovoljiv pridelek. Sicer je pri nas tako: Različna zemlja, različna obdelava, različno seme itd — različen pridelek ob istih vremenskih pogojih. Ne rahli, zračni zemlji dobre strukture in z zadostno količino humusa (sprstenine) bo tudi letos boljši pridelek. Krompir laže prenaša bolj suho kot vlažno zemljo.

Ta polovica leta menda pretežno zaključi našo skromno sadno letino. Češnje — to je v glavnem vse. Letos so kljub neugodnemu vremenu dobro obrodile, a malo zalegle, ker so debla ostala neobrana in sad le ptičem v hrano. Izgogor, da ni za to časa, je največkrat jalov. Če ni trg ugoden, se da ta sad vsaj delno drugače izkoristiti. Ali smo že kdaj poskusili s sušenjem? Suhe češnje so med najboljšimi čaji in se tudi dobro vnovčijo. Gospodinje, ki so to sušenje že poskusile, so drugačnega mnenja od onih, ki puste, da gre ta dobrina po zlu. Sicer bi morali pri tem sadju gledati na pozne sorte, ki se laže in bolje prodajo. Proti mrčesu, ki ta sad leto za letom bolj uničuje, ne storimo ničesar.

Ponekod se je že močno udomačilo gojenje graha stročjega fižola, jedilnih buč itd., vse, kar Tržačani tako cenijo, češ da ima boljši okus od uvoženega pridelka. To je naša prednost, ki naj bi jo mi s to in drugo povrtnino po možnosti čim bolj izkoristili. Grah letos ni uspel (suša), za ostalo pa ni še sezona zaključena in ima po dežju boljše pogoje za svoj razvoj kot prej.

Če povzamemo letino vseh že dozorečih pridelkov, se z njo ne moremo pohvaliti. Kdor pa čimbolj upošteva načela umnega kmetovanja, je tudi v tem polletju zaznamoval boljšo letino o donih, ki se po tem ne ravnajo. Saj smo že večkrat rekli, da pridna roka doseže dosti, pridna in umna pa še več.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Podvzemite vse potrebne ukrepe za utrditev vašega položaja. Probleme v družini rešujte soglasno. Spoštujte ideje starejših.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Verjetno naporno potovanje, ki pa bo dalo ugodne rezultate. Ne predajajte se trenutnim nagnjenjem. Bodite odločni. Glavobol.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Cimprej se znebite dolgov, sicer utegnete imeti neprijetnosti z upniki. Ne domišljajte si, da znate kaj več od drugih. Zdravje brez težav.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Neprijetne obveznosti, katerim pa se ne smete izogniti. Bodite popustljivi, da ne izzovete prepirov. Skušajte zavirati vaš nervozni značaj.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Se je čas, da popravite napako, ki ste jo nehote zagrešili. Imeli boste sentimentalne motnje. Fizična in moralna kondicija odlična.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Nekoliko finančnih težav vas ne sme spraviti v obup. Z ljubljeno osebo boste sporazumni bolj kot kdajkoli. Zdravje zadovoljivo.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Ne posojajte denarja, ker vam bo povrnjen šele čez dolgo časa. Žalost preganjajte z dobro zabavo.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Cenite dobre lastnosti vaših nasprotnikov, utegne vam koristiti. Ne čitajte pretežkih del in ne delajte umskih naporov. Zdravje nežno.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Rešiti boste morali pereč finančni problem, ki vas že dolgo tare. V družini in prijateljskem okolju ne bodite egoist.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Pretirana previdnost ne bo odveč. Ne zamudite ugodnih priložnosti. Srečne ure v družini. Zdravje ugodno kljub prehodnim motnjam.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Izogibljite se prepirom s prijatelji in kolegi. Reševati boste morali duševno krizo. Nervoznost in močan glavobol.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Bodite previdni glede pogojev, ki vam bodo postavljeni v zvezi z neko kupčijo. Vesel in veder dan.

Radio in televizija

Sobota, 9. julija 1960

Radio Trst A

7.30: Jutranja glasba in koledar; 11.30: Brezobvezno — drobiž od vsepovsod in... 12.10: Za vsakogar nekaj; 12.45: V svetu kulture; 12.55: Orkester Les Baxter; 13.30: Dobrodošle! Plošče prvič v oddajo; 14.45: Ansambla Eraldo Volonte in Gli Cuppini; 15.00: Koncert operne glasbe, ki ga vodi Alberto Paoletti; 16.00: Dante Alighieri: Božanska komedija - Vice, ...III. spev; 16.25: Kavarniški koncert; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Gospodarski in socialni dvig italijanskega Juga; 18.10: Benjamin Britten: Simple symphonie za godalni orkester; 18.40: Nastop gojencev Tržaške Glasbene Matice; 19.00: Pisani balonček, radijski tednik za najmlajše; 19.30: Znani solisti in instrumentalne zasedbe; 20.30: Teden v Italiji; 20.40: Zbor «Ljubljanski zvon»; 21.00: «Novi skopuhi», radijska drama; 21.50: Melodije v somraku; 22.15: Haydn: Simfonija št. 100 v G-duru, imenovana «Vojaška simfonija»; 22.40: Glasbeni variete; 23.00: Odmevi iz Harlema; 23.30: Do polnoči v ritmu in melodiji.

Trst

12.10: «Tretja stran»; 14.15: Skladbe Giorgia Cambisse; 15.: Igra kitarist Bruno Tonazzi; 15.20: Album za violino in klavir; 15.35: Mala diskoteka deželnih zborov.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 12.: Muzika za vas; 13.40: Kmetijski nasveti: «Skropljenje krompirjevih nasadov; 13.45: Domači odmevi; 14.30: Primorski dnevnik; 14.45: Trije znani plesi; 15.10: Zabavna glasba; 15.30: «Kar hočete...» pisan spored ritmov in popevk; 16.: Dunajske melodije; 16.45: Popoldan v operi; 17.30: Parada orkestrov; 18.00: Prenos RL; 19.00: Glas Jenny Lune; 19.30: Prenos RL; 22.15 in 22.35: Plesna glasba.

Nacionalni program

6.30: Vreme za ribiče; 7.00: Jutranja glasba; 11.40: Simfonična glasba; 12.10: Pojejo Peppino Di Capri, Gino Latilla, Giuseppe Negroni, Tonina Torrielli in Poker glasov; 15.55: Vreme za ribiče; 16.45: Program italijanske folklorne glasbe; 17.45: Karakteristični kompleksi «Esperia»; 18.10: Zbori raznih časov in dežel; 21.05: Magična flavta - koncerti, opere in baleti ter glasbene kritike; 21.20: Reci mi lažnivec - radijska drama Johna Mortimerja; 22.50: Nunzio Rotondo in njegov orkester; manda Trovalolija.

II. program

10.00: «Il cetrone», revija Maria Brancaccija; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 14.00: Sami z muziko; 15.00: Parada orkestrov; 15.40: Solist dneva: Benny Goodman; 16.20: Fantazija motivov; 17.00: Potovalni prividi: Švica; 17.30: Ugo Tognazzi in Bice Valori v «V dveh se laže zmaga»; 20.: Radijski dnevnik in Tour de France; 20.45: «Mesečnica», opera Vincenza Bellinija.

III. program

17.00: Orkestrska glasba J. S. Bacha; 18.30: Dela Leosa Jenačeka; 19.30: Andre Gretry, baletne suite; 20.00: Vsakovečerni koncert (Scarlatti, Tartini, Chopin, Dvorak); 21.30: Simfonični koncert: Igor Strawinski.

Slovenija

8.05: Hammond orgle v ritmu; 8.40: R. Schumann: Meljtiški; 8.55: Zbor Slovenske filharmonije; 9.15: S sprejemnikom na dopust (spored zabavnih zvokov); 10.10: Od tu in tam; 11.30: Družina in dom; 11.40: Popevke se vrstijo; 12.: Janko Gregorc: Vaška suita; 12.15: Kmetijski nasveti - Janko Lipovec: Redčenje plodov pri jablanah; 12.25: Zabaven opoldanski spored; 13.30: Pihalni orkester JLA; 13.50: Od arije do arije; 14.35: Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.40: Nikola Hercigonja: Vu kleti, suita kajkavskih pesmi; 16.20: Razpoloženjske melodije z orkestrom Leo Mercer; 16.40: Pesmn in plesi s Tahitija; 17.10: Parada plošč; 18.00: Narodne psmi poje mešani zbor France Prešeren iz Celja; 18.20: Zvočna poleta; 18.45: Okno v svet; 20.00: Venček narodnih in domačih melodij; 20.25: Sobotni mozaik; 20.55: Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe; 21.40: Novi posnetki zabavnega orkestra Raphaele; 22.15: Oddaja za izseljence; 23.10: Zaplešimo še enkrat.

Ital. televizija

16.30: TV za otroke; 17.30: Lahkoatletski dvoboj Italija - Jugoslavija; 19.00: Loterija; 19.05: Ljudje in knjige; 19.25: «Meja» - dramatizirana zgodba; 19.55: Teden v svetu; 20.08: Sedem dni v parlamentu; 20.30: TV dnevnik; 21.05: «Dobre počitnice» - glasbeni variete; 22.05: Človek v dvigalu - dramatizirana zgodba Alfreda Hitchcocka; 22.30: V evroviziji 5. festival mednarodnega baleta; 23.10: TV dnevnik.

Jug. televizija

Beograd, 20.00: TV dnevnik: Ljubljana, 20.20: TV reklama; 20.30: Zabavni celovečerni film.

Goriško-beneški dnevnik

Goriški odmev krvavih dogodkov v Reggio Emilii

Poziv Delavske zbornice na protifašistično borbo

Goriška Konfederalna delavska zbornica je včeraj natepila naslednji proglas:

«Popoldne 7. julija je v Reggio Emilii policija streljala na demonstrante, ki so se odzvali pozivu Delavske zbornice na manifestacijo v znak solidarnosti z žalostnimi dogodki v Licati, Genovi in Rimu.

Pri tem je bilo pet oseb ubitih, več pa ranjenih.

Delavci in delavke ter prebivalstvo goriške pokrajine! Zaradi takšnih krvavih in brutalnih policijskih represalij proti neoboroženim državljanom manifestirajte na konkreten način vašo obsodbo, da se enkrat za vselej neha pobijati mirne italijanske državljane.

Konfederalna delavska zbornica sočustvuje z žrtvami policijskega terorja in z ranjenci ter pozdravlja pripornike ter vse protifašiste in demokrate, ki so v teh dneh v Rimu, Genovi, Licati, Reggio Emilii, Ravenni, Modeni in v toliko drugih italijanskih mestih izrekli svoj odločni NE fašizmu in oblastnikom, ki se nanj opirajo in ga podpirajo.

Delavska zbornica poziva vse delavce, demokrate in protifašiste, da v teh dneh protifašistične borbe in žalosti manifestirajo svojo neomajno zvestobo velikim idealom svobode, demokracije in socialnega napredka, ki so bili doseženi za ceno tolikih žrtev med narodnoosvobodilno borbo. Ti ideali, ki so za vselej uzakonjeni v ustavi italijanske republike, so tudi sestavni del vesti velike večine našega ljudstva.»

Motociklist se je zaletel v pešca

Ob 20.20 se je 26-letni motociklist Alojz Velikonja iz Ulice Italo Bras 36 peljal po Korzu. Pred barom D'Atri pa se je zaletel v nekega dečka, ki mu je prav takrat prečkal cesto. Pri padcu si je Velikonja pretresel možgane, udaril v glavo in si izbil dva zoba. Odpeljali so ga v bolnišnico in ga pridržali na zdravljenju. Deček pa je takoj po nesreči pobegnil.

Padec s kolesa

Ob 14.30 so z avtomobilom Zelenega križa prepeljali v civilno bolnišnico 9-letnega Sergia Culota iz Ulice Campi 32. Fant se je globoko ranil v meča leve noge pri padcu s kolesa. V bolnišnici so mu zdravniki nudili prvo pomoč in ga poslali domov.

Zaradi negativnega stališča ravnateljstva

Prihodnji teden stavka v SAFOG

Delavci bodo tri dni stavkali po dve uri na dan

Sindikalne organizacije Delavska zbornica, CISL in UIL so se po prvi uspeli stavki v livarni Safog sestale in se dogovorile o nadaljnjem poteku sindikalne akcije. Sklenili so:

1. ustanovitev komisije, ki naj ugotovi proizvodnost podjetja za izplačilo proizvodne nagrade v letu 1961;

2. obnovitev tovarniškega sporazuma od leta 1956 o akordih, sodelovanju pri akordih, delu za odstotke ter o dokladi za delo v zaprašenih prostorih;

3. zaposlitev mladih delavcev na podlagi obvez, ki jih je sprejelo ministrstvo za državne udeležbe.

Predstavniki vseh treh sindikalnih organizacij so zaradi negativnega stališča ravnateljstva Safog glede zahtev delavcev po mezdnih izboljšavah sklenili nadaljevati na podlagi posvetovanja z notranjo komisijo sindikalno borbo po naslednjem načrtu:

Proglasitev stavke za nedoločen čas po opravljenem osemurnem dnevnem delovnem času; proglasitev nove dveurne stavke v ponedeljek, torek in sredo.

Predstavniki sindikalnih organizacij izražajo upanje, da bodo voditelji podjetja po tej manifestaciji spremenili svoje stališče.

HUDA PROMETNA NESREČA

Motorist zadel v drevo

Včeraj ob 22.15 je v Ulici Don Bosco, in sicer v bližini Ulice Campi, prišlo do prometne nesreče, pri kateri se je hudo poškodoval 37-letni motociklist Davorin Knez s Svetogorske ceste 99 (kazermete).

Motociklist 20-letni Ettore Brescia iz Ulice Tronco 7, se je na skuterju peljal od pevmskega mosta proti Ulici Don Bosco. V bližini Ulice Campi je skuterist dal znak, da namerava zaviti s ceste, toda prav tedaj je zaslišal za seboj opozorilen klic. Fant se je ustavil, na desni strani pa je mimo njega pripeljal Knez. Do trčenja sicer ni prišlo, vendar je Knez zadel ob pločnik, izgubil oblast nad vozilom in treščil ob drevo. Ker se je resno poškodoval po glavi so ga nemudoma prepeljali v civilno bolnišnico z avtomobilom Zelenega križa. Zdravniki so mu ugotovili zlom lobanje, pretres možganov ter številne udarce in odrgnine po telesu. Pridržali so si prognozo. Na kraj nesreče je kmalu prišla prometna policija.

Prometna nesreča pri prehodu Rdeča hiša

Neki jugoslovanski avtomobilist je včeraj ob 19.10 povozil v bližini mednarodnega prehoda Rdeča hiša 18-letnega mehanika Attilia Fratianija iz Ulice Oberdank 6. Ker se je fant udaril v ramo in po nogah je avtomobilist sam odpeljal ponesrečenca v bolnišnico v Ulici Vittorio Veneto.

V zvezi s krvavimi dogodki v Reggio Emilii

Stavka in zborovanje delavcev v Tržiču

Pozivu osrednjega vodstva konfederalne Delavske zbornice za splošno stavko v znak protesta zaradi dogodkov v Reggio Emilii, se je včeraj odzvalo delavstvo številnih goriških tovarn. Najbolj množična udeležba je bila v Tržiču, kjer je v ladjedelnici stavkalo okoli 70 odstotkov delavcev, v kemični tovarni Solvay pa 90 odstotkov. Ob 12.30 je bilo pred vhodom v ladjedelnico zborovanje, na katerem je govoril predstavnik partizanske organizacije ANPI Morsolin, predstavnik PSI Karel Černic in predstavnik KPI Mario Lizzero-Andrea. Zborovanja se je udeležilo zelo veliko število delavcev iz ladjedelnice.

V Doberdobu 17.-18. julija?

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Cristofoletti, Travnik št. 14, tel. 29-72.

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 27 stopinj ob 11. uri, najnižja 17.8 stopinje ob 3.30. Vlage 70 odstotkov. Včeraj zjutraj je padlo 18,2 mm dežja.

Izpred kazenskega sodišča

Mladenič iz Štarancana je ukradel uro in denar

Ker ni bil še nikoli kaznovan, so ga obsodili pogojno na 8 mesecev zapora

Pred okrožnim sodiščem se je moral včeraj zagovarjati 21-letni Mario Andreos iz Starancana, ki je bil obtožen, da je v noči med 22. in 23. majem letos oropal 38-letnega Antonia Nadalluttija iz Tržiča, Ul. Aris št. 85.

Dne 23. maja se je javil na karabinjerski postaji v Štarancanu omenjeni Nadalutti. Karabinjerjem je izjavil, da ga je nekaj pred eno uro zjutraj ustavil v Ul. Staranzano v Ronkah neznan moški, se predstavil kot policijski agent in zahteval, naj mu pokaže osebno izkaznico. Nadalutti je nekoliko zaprepaščen potegnil iz žepa listnico, v kateri je imel osebne dokumente in 10.000 lir. Neznani moški se za osebno izkaznico sploh ni zmenil pač pa je takoj pograbil za listnico in je iz nje potegnil denar, nato pa je Nadalluttiju strgal z roke še uro, ki je bila vredna približno 22.000 lir. Oropani Nadalutti je karabinjerjem točno opisal neznanca. Ropar naj bi bil mlad, zelo visoke postave, močan in s precej odločnim nastopom. Karabinjerji so takoj uvedli preiskavo in počasi se je njihov sum osredotočil na Andreosa. Kot se je kasneje izvedelo, je bil njegov sum upravičen. Med hišno preiskavo, ki so jo izvršili na Andreosovem domu, so res našli ukradeno uro, ki so jo zaplenili in vrnili Nadalluttiju. Logično je, da so mladeniča takoj aretirali in prepeljali v goriške zapore. Andreos je med zaslišavanjem sicer priznal, da je odnesel Nadalluttiju uro in denar, toda po njegovi izpovedi je zgodba nekoliko drugačna. Izjavil je, da je popoldne dne 22. maja odšel z nekim tovarišem na izlet. Z motornim kolesom sta se vozila po bližnjih vaseh in sta se ustavila v marsikateri gostilni. Ko sta se zvečer vračala domov, sta srečala na cesti nekega neznanega človeka, ki je bil po mnenju Andreosa ali vinjen ali pa se je počutil slabo, in ker ni mogel sam hoditi naj bi mu on, Andreos, lepo pomagal na poti proti postaji. Med potjo je neznanca vprašal, koliko je ura in le-ta, da bi bolje videl, si je snel uro z roke in jo dal Andreosu. Skoro istočasno pa je iz nekega žepa potegnil pest denarja, katerega je Andreos pograbil. S plenom je zbežal domov.

Sodniki tej izpovedi niso mogli verjeti. Upoštevali so dejstvo, da Andreos ni izvršil ropa, ampak samo tatvino in so ga zaradi tega obsodili na 8 mesecev zapora in 10.000 lir kazni ter na plačilo sodnih stroškov. Ker Andreos še ni bil nikdar kaznovan, so obsodbo izrekli pogojno in so odredili, da se obsodba ne vpiše v kazenski list. Ker je kazen pogojna so Andreosa izpustili na svobodo. Branil ga je dr. Pascoli.

Kino v Gorici

CORSO. 16.30: «Most», I. Bohnet, F. Webber.
VERDI. 17.30: «Tretji glas», E. O'Brien, G. London, cinemascope, mladini do 16 let vstop prepovedan.
VITTORIA. 17.30: «Ti si glasba», C. Valente, R. Platte, v barvah.
CENTRALE. 17.00: «Amerika, kot jo vidi Francoz».
MODERNO: 17.00: «Sierra».

Dolga turneja Milana na Švedskem

MILAN, 8. — Na svoji turneji po Švedski bo Milan nastopil na štirih ali petih tekmah. Turnēja se bo pričela 12. julija in končala se bo v prvih dneh avgusta. Na turnejo bodo odšli tudi v zadnjem času pridobljeni igralci. Milan je baje od kluba Pro Vercelli kupil levo krilo Maraschija, medtem ko namerava nekaj igralcev oddati in med temi je Occhetta.

* * *

NICA, 8. — Po živahnih pogajanjih med kluboma Torino in Nice je Antoine Bonifaci podpisal pogodbo, ki ga za naslednji dve leti veže za francoski klub.

MATEVŽ HACE 24.

KOMISARJEVI ZAPISKI

Prva knjiga

«Na tako bedast način ne bi želel poginiti»

«Stane, ali se ne bi vsedla pod tistole široko bukev, laže bom pisal,» sem mu omenil.

«Ali tudi tebe prijemlje panika?» Daki se je zarežal.

«Hudiča, ne vidiš, da je vse okoli naju v zaklonih. Čemu bi tukaj stala? Grem že rajši na položaj, kakor da tukaj stojim.»

Daki se je kar naprej smejal in narekoval. Skozi veje je priletel košček mine in mi odtrgal sprednji del kape. Skočil sem kot jelen in bil sem v skoku pri bukvi. Sedel sem kakšnih deset metrov od Dakija, ki je ostal sredi poti in se smejal, nato pa je še sam krenil k bukvi in sam sedel k meni. Mimo so prinesli šest ranjencev.

«Proti Čatežu bi jih nesli,» je rekla bolničarka Dunja, visoka, močna partizanka, kostanjevih las.

«Ne na Čatež, od tam se bodo naši umaknili, na Cirnik krenite. Pet sto metrov pojdite naravnost, nato zavijte za gozdom proti Cirniku,» je zakričal Daki.

Ranjence so odnesli, poročilo je bilo napisano, kar prifrči težka mina in udari prav na sredo križpotja, kjer sva prej stala z Dakijem. Zračni pritisk naju je vrgel k bukvi in ko sva se ozrla, sva zagledala veliko jamo.

«Si videl, če bi stala še tam, bi sedaj iskali najina creva po zelenih bukovih vejah. In nekoč bi govorili: Živel je nekoč komandant Tomšičeve brigade, španski borec...»

Daki se je kar naprej smejal, zatem pa me zavrnil: «Kaj če naju zadene, zato se pa tolčemo!»

«Res je, tolčemo se, ali na tako bedast način ne bi želel poginiti.»

Mine so vedno pogosteje padale, sklonjena sva odhitela na položaj. Kotarjeva četa je jurišala in zavrnila fašiste za nekaj stotin metrov. Kar naprej in naprej so nosili ranjence. Na obrazih borcev je bilo videti utrujenost, a tudi zaskrbljenost zaradi hudega ognja, rdečelasi mitraljezec je preklinjal v vseh mogočih jezikih, ko je naju zagledal, je zavpil: «Daki, dobi nam še nekaj mitraljezcev, pa smo na konju!»

«V žepu jih imam, kaj?» se je vprašal Daki in začel kleče in za debelim parobkom opazovati italijanske položaje; nato je dal daljnogled meni in rekel: «Na, hitro poglej, boš videl nekaj lepega!»

Pogledal sem in videl, kako se vleče ob gozdu dolga kolona mul in peščev, osem sto metrov v dolini pod nami pa so v štirih vrstah sklonjeno šli italijanski vojaki, čelade so se jim svetile v dopoldanskem soncu.

«Premaknili se bomo,» je dejal Daki. Medtem je prišel kurir od Čateža. «Jan je prosil, da mu pošlješ bataljon na pomoč, sicer bo odstopil, več tisoč fašistov in grenadirjev je na položaju in še dovažajo okrepitve.»

Lahko smo sklepali, da nas nameravajo stisniti od treh strani. Naši so nehali streljati; pričakovali so, da bodo prišli fašisti bliže, nakar bi usekali. Zapustili smo kraj, kamor so padale mine, in se začeli umikati. S kurirjem sem se spustil skozi bukov gozdič navzdol, da obvestim komoro in ranjence, naj se takoj umaknejo.

Čez pol ure sva prišla do neke hiše; v senci so stala nosila, Ančka in Dunja sta previjala ranjence. Kdaj pa kdaj je čez gozd privršala mina in padla kraj hiš. Komoraši so kričali in se suvali med seboj. Ogledoval sem si okrvavljene ranjence. Obstal sem pri nekem mitraljezcu. Oči je imel motne, stiskal je pesti. Bil je težko ranjen v obe nogi. Prejšnji dan je še na Čatežu veselo prepeval. Zdaj je prosil: «Dunja, Špela, Ančka, vode, vode!» Ranjenec Blaž, pomočnik mitraljezca, je strašno preklinjal vojno, Nemce in Italijane. Nato je zavreščal: «Hudičevi gubčevci, če bi nam prišli na pomoč, ne bi bil sedaj ranjen.»

«Prej ko bo zima, boš zdrav, boš videl,» ga je tolažila Špela in mu dala žganja.

Stopil sem v bližnjo hišo, ki je bila krita s slamo. Na postelji je ležala mlada ženska, zvijala se je v porodnih krčih. Okrog postelje sta stali dve ženici in krilili z rokami, ženska na postelji pa je vzdihovala: «Oh, vsaj danes bi naj bil mir. Čemu ta direndaj okrog hiše?» Vsak hip so se odprla vrata, v sobo pa je pokukal kak partizan; ko pa je zagledal žensko na postelji, se je takoj pobral. Poiskal sem zdravnika, Lojzeta.

«In prav danes mora roditi, toliko ranjencev imam!»

Okrog hiše so začele padati mine. Ranjence so hitro odnesli po stezi proti Cirniku. Ena mina je padla na hišo in slamnata streha se je vnela. Lojze je skočil v hišo in ukazal, naj odnesejo žensko s posteljo vred iz hiše; ženska je medtem rodila.

«Oh, zakaj ni miru,» je venomer stokala.

«Nič hudega se vam ne bo zgodilo. Prišel je čas, draga mati, kaj bi tarnali, narava zahteva svoje,» jo je potiho zavračal Lojze.

Štirje močni partizani so nesli mater iz hiše in položili posteljo na vrt pod cvetočo jablano. Še sedaj mi je v spominu prestrašeni obraz ženske v porodnih krčih in lep, sončni dan, ki je bil zunaj. Vsenaokoli, okrog hiše in po drevju so peli ptiči; le od časa do časa, ko je privršala mina, so odleteli.

Zopet smo ležali na položaju. Boj je ponehoval. Le tu in tam je padla mina od italijanske strani.

V štabu smo se sestali in razpravljali v pozno dopoldne. Napravili smo načrt za premik, na sektor Ajdovec—Dobrnič. Vso noč smo hodili in v ranen jutru prišli na Brezovo reber. Na Ajdovcu smo srečali 13. proletarsko žumberačko brigado. Močni in zagoreli fantje so bili v tej brigadi in s seboj so imeli top, ki je poskakoval po slabih poteh. Šel sem ob koloni drugega bataljona, partizani so zvedavo ogledovali top. «Le kdaj bomo mi dobili top?» so se spraševali nekateri.

«Svojega mitraljeza ne bi zamenjal za top,» je zamrmral mitraljezec Klančar; veljal je za najboljšega v brigadi. Drugi bataljon je šel na sektor Rdeči kal, kjer so se kmalu začeli hudi boji. Nosili so ranjence in kmalu je bil ranjen tudi komandant bataljona Raco. Bataljon je nato prevzel Čakla. Ležali smo na položaju. Mine so treskale okrog nas. Le tu in tam se je pokazala kaka čelada, se nato hitro stisnila k zemlji ali za kako krtino.

Tri metre od mene je bil neki borec težko ranjen.

«Uh, krščenduš, naj bi me zadelo v levo nogo, ne pa v desno! Uh, tri sto hudičev, tako lep dan, jaz pa sem ranjen! Barabe, počakajte, ko ozdravim!» Priplazila je bolničarka Ančka in ga za silo obvezala. Ponudil sem mu žganja.

«Oh, ti hudič, ti! Dragi Tonček, sedaj boš pa nosil bergle. Kaj praviš, tovariš komisar, ali ni moja noga več vredna kakor pa pol Italije?» Zavijal je oči, klel fašiste in svojo usodo.

«Ozdravel boš, boš videl,» sem ga tolažil!

«Seveda bom, saj verjamem, ali švedrast bom Za švedro pa čedno dekle ne pogleda. Jaz sem pa tako rad vasoval.»

Smilil se mi je in kasneje sem se večkrat spomnil na njegove besede; po vojni pa sem ga srečal na partizanskem taboru Tomšičeve brigade. Šepal je resda malo, ali zraven njega je bila postavna, zajetna in zelo čedna ženska, bila je z otrokom v naročju. Zagledal me je in zakričal: «No, ti komisar, ali se še spominjaš, ko sem bil ranjen? Pobiralo me je, a jaz sem se zaradi žensk bal. Vidiš, pa sem le dobil pravo žensko, čeprav pomalo šepam.»

«Ni vrag,» sem mu odgovoril. «Znal si se tolči, ni vrag, da ne bi dobil dobre ženske.»

Odšla sta, jaz sem pa dolgo zrl za njima.

Več naših ranjencev so odnesli na obvezovališče. Znova smo se umaknili; topniški in bacaški ogenj je bil prehud; nove in vedno nove trope Italijanov so se usipale od Dobrniča proti Rdečemu kalu. Bili smo v bukovem gozdiču in okrog nas so na gosto treskale mine, ranjencev smo imeli več kakor petnajst. V štabu so govorili, da se bomo ponoči premaknili.

«Saj sem vedel, da bo vrag,» je rekel Čakla. «Kadar gremo v te zaguljene kraje, je vedno borba in hudičevo vroče. Blagor gubčevcem, dobro se jim godi na Trebelnem.»

(Nadaljevanje sledi)

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Danes in jutri lahkoatletski dvoboj Italija - Jugoslavija

V Sieni so že od včeraj zbrani vsi člani jugoslovanske in italijanske reprezentance

Zdi se, da v italijanski reprezentanci ne bo mogel nastopiti v teku na 110 m čez zapreke Mazza in ga bo nadomestil Zamboni, namesto Chiese v skoku s palico pa bo nastopil Cappellari - Drugi reprezentant za skok v daljino bo Bravi

SIENA, 8. — Jutri bo tukaj na stadionu Rastrello lahkoatletski dvoboj med Italijo in Jugoslavijo. Moškega dvoboja med tema dvema reprezentancama ni bilo že od leta 1952. Tedaj so Italijani nastopili v Zagrebu in so doživeli poraz (107:90). Toda od tedaj se je stanje v italijanski lahki atletiki močno spremenilo. V italijanskem moštvu je več atletov, ki so prav v zadnjem času dosegli zavidne uspehe, n. pr. Berutti 10"2 in 20"7 na 100 in 200 m, pa Morale in Martini s časoma 50"9 in 52"2 na 400 m čez zapreke in Carlo Lievore z 81,14 m v metu kopja. Italijani so se v zadnjem času uveljavili kot ena izmed najmočnejših lahkoatletskih sil na Zahodu. Lani so n. pr. premagali Fince, Francoze, Belgijce, Holandce in Švicarje, z Nemci pa so izgubili s samimi 7 točkami razlike.

PO TELEVIZIJI
OB 17.30
lahkoatletski dvoboj
ITALIJA — JUGOSLAVIJA

Jugoslovani se zavedajo, da njihova naloga v Sieni ne bo lahka, zato pa se hočejo kar najbolj častno boriti za vsako možno mesto. Pričakovati je, da bodo jugoslovanski tekmovalci prav v Sieni ob ugodnem vremenu dosegli svoje letošnje najboljše rezultate. Jugoslovani računajo na uspeh v teku na 110 m čez zapreke, zlasti ker ne bo nastopil Mazza, ki je še poškodovan. Italijanski tekmovalec št. 1 v tej panogi bo tako Tržačan Svara. Nadalje bi lahko uspel Šnajder na 400 m. Tudi v skoku v višino bi moral biti Majtan prvi. Panogi, kjer je še kaj upati, sta še skok s palico in met kladiva. Pravzaprav bi moral tudi Hafner v teku na 3000 m čez zapreke zmagati. V teku na dolge proge so bili včasih Jugoslovani mnogo boljši, toda po letošnjih uspehih Ivanoviča in Mihalica (na 5 in 10 km) tega ni mogoče več trditi. Sicer se bo pa videlo.

Nekateri jugoslovanski tekmovalci se bodo trudili, da dosežejo olimpijsko normo in zato bodo vse tekme borbene.

Vodstvi obeh reprezentac sta se domenili, da lahko na tekmovanju nastopijo tudi drugi atleti, da imajo tako priložnost tekmovanja pred olimpiado. V skoku v daljino bo drugi italijanski tekmovalec Bravi, ki se je na izbirnem tekmovanju plasiral na prvo mesto s skokom 7,23 m.

Kakšne plavalce imajo Nemci za olimpiado

MUENCHEN, 8. — Znano je, da bo Nemčija na olimpiadi nastopila z enotnim moštvom, sestavljenim iz tekmovalcev iz Zahodne in Vzhodne Nemčije. Nemški plavalci iz obeh Nemčij so na tekmovanju, ki je veljalo za prvo izbirno tekmovanje za olimpiado dosegli take rezultate:

MOŠKI

100 m prosto: 1. Gregor (V) 58", 2. Voell (Z) 58"3, 3. Jacobsen (Z) 58"2, 4. Wiegand (V) 59"1, 5. Kukel (Z) 59"2, 6. Finger 59"3, 7. Assmann (V) 59"3.

200 m prosto: 1. Klein (Z) 2' in 8"1, 2. Hetz (Z) 2'8"4, 3. Zierold (Z) 2'11"3, 4. Engelhardt (V) 2'12"1, 5. Bleeker (Z) 2'12"4, 6. Bachmann (V) 2'12"9, 7. Fugger (Z) 2'13"2, 8. Kunkel (Z) 2'13"2.

400 m prosto: 1. Hetz (Z) 4' 34"4, 2. Klein (Z) 4'35", 3. Wiegan (V) 4'37"2, 4. Zierold (Z) 4'42"3, 5. Bachmann (V) 4'44"5, 6. Engehardt (V) 4'47"1.

1500 m: 1. Hetz (Z) 18'17"1, 2. Klein (Z) 18'27"6, 3. Millow (V) 18'27"9, 4. Bachmann (V) 19'6"1, 5. Kutschke (V) 19'17"2.

100 m hrbtno: 1. Dietze (V) 1' in 3"6, 2. Wagner (V) 1'3"6, 3. Kueppers (Z) 1'4"9, 4. Miersch (Z) 1'7"3, 5. Pfeiffer (V) 1'7"5, 6. Finger (V) 1'8"8.

100 m prsno: 1. Tittes (V) 1' in 13", 2. Enke (V) 1'14"2, 3. Henninger (V) 1'15", 4. Rumpel (Z) 1'15"8, 5. Fluegel (Z) 1' in 15"8, 6. Maluk (V) 1'16"6.

200 m prsno: 1. Enke (V) 2' in 40"8, 2. Henninger (V) 2'41", 3. Troger (Z) 2'41"8, 4. Rumpel (Z) 2'43"2, 5. Maluk (V) 2'44"8, 6. Tittes (V) 2'46"9.

100 m metuljček: 1. Weber (Z) 1'4"3, 2. Lotter (Z) 1'5"1, 3. Zierold (Z) 1'5"1, 4. Zippelius (Z) 1'5"8, 5. Enterlein (V) 1'6"2, 6. Zieber (V) 1'6"6.

200 m metuljček: 1. Sieber (V) 2'25"5, 2. Bachmann (V) 2'27"5, 3. Lotter (Z) 2'28"8, 4. Millow (V) 2'28"8, 5. Zippelius (Z) 2'32"2, 6. Zierold (Z) 2' in 33"7.

ŽENSKE

100 m prosto: 1. Brunner (Z) 1'4"8, 2. Steffin (V) 1'5"4, 3. Weiss (V) 1'6"4, 4. Eisenschmidt (V) 1'7"2, 5. Pechstein (V) 1' in 7"3, 6. Noack (V) 1'7"3, 7. Kobsel (Z) 1'7"4, 8. Kuenzel (Z) 1'7"4.

400 m prosto: 1. Brunner (Z) 5'7"3, 2. Weiss (V) 5'12"4, 3. Zimmermann (V) 5'18"6, 4. Kobsel (Z) 5'19"2, 5. Zunzel (Z) 5'25"6, 6. Winkler (Z) 5'28"7.

100 hrbtno: 1. Ingrid Schmidt (V) 1'12"2, 2. Helga Schmidt (Z) 1'13", 3. Holletz (V) 1'14"7, 4. Seedorf (V) 1'16"3, 5. I. Lehmann (V) 1'17"4.

100 prsno: 1. Urselmann (Z) 1'20"8, 2. Kuper (V) 1'21"6, 3. Beyer (V) 1'22", 4. Menge (V) 1'22"6, 5. Gobel (V) 1'22"9, 6. Bongartz (Z) 1'23"7, 7. Feuerstack (Z) 1'23"7, 8. Schubert (V) 1'24".

200 prsno: 1. Gobel (V) 2' in 54"5, 2. Urselmann (Z) 2'54"7, 3. E. Lehmann (V) 2'55"9, 4. Kuper (V) 2'56"8, 5. Beyer (V) 2'57"5, 6. Feuerstack (Z) 2' in 58"7, 7. Bongartz (Z) 2'58"7, 8. Menge (V) 2'59"4.

100 metuljček: 1. Eisenschmidt (V) 1'12"4, 2. Fuhrmann (V) 1' in 14"6, 3. Haase (Z) 1'14"7, 4. Seemisch (V) 1'15"9, 5. Wendt (V) 1'16"6.

Drugo izbirno tekmovanje bo v Leipzigu 13. in 14. julija.

* * *

MOSKVA, 8. — Na sovjetskem plavalnem prvenstvu za moške so včeraj tekmovalci postavili sledeče rezultate:

100 m prosto: 1. Petr Morgašev 57"7, 2. Vitali Sorokin 57"7, 3. Igor Luckovski 57"9.

100 m metuljček: 1. Grigorij Kiseljev 1'02"6 (nov sovjetski rekord), 2. Valentin Kuzmin 1'03".

100 m prsno: 1. Leonid Kolejnikov 1'12"1.

200 m prsno: 1. Georgij Prokopenko 2'38" (nov sovjetski rekord).

MOTOCIKLIZEM

BARCELONA, 8. — Na 24-urni dirki za motorje v Mont. juichu sta zmagala Italijana Villa in Baldoni na Ducati 175 ccm s 603 krogi. Za tri kroge sta zaostala Britanca Daniels in Darvil na BMW 600 ccm.

Telovadke FLRJ premagale avstrijske

Na mednarodnem telovadnem dvoboju jugoslovanskih in avstrijskih telovadk v Opatiji so zmagale jugoslovanske predstavnice s prepričljivim rezultatom 366,10:355,80, kar je v treh srečanjih najvišja zmaga Jugoslavije.

Med posameznicami je bila najboljša Kočiševa s 76,5 točke, sledita Bilijeva s 74,90 in Hirnschall (Avstrija) s 73,90 točke.

* * *

Sovjetske telovadce na olimpiadi bodo zastopali Sahlin, Titov, Azarjan in Stolbov.

Že določen koledar zimskošportnih prireditev

MILAN, 8. — Italijanska zveza zimskih športov je že sestavila začasen orientativni koledar prireditev v prihodnji zimskošportni sezoni. Med prireditvami, ki bodo v inozemstvu, je upoštevano tudi tekmovanje za pokal Kongsberg dne 4. in 5. februarja v Ljubljani ter tekmovanje v slalomu in veleslalomu v Kranjski gori 4. in 5. marca.

ARMIN HARY
svet. rekorder na 100 m (10")

Armin Hary zopet trenira

BONN, 8. — Svetovni rekorder Armin Hary, ki si je pred nedavnim pretegnil mišico, je začel zopet trenirati. Konec tedna se bo udeležil lahkoatletskega prvenstva Vzhodne Nemčije v Wormsu. Tekel bo 100 m in v štafeti, ne ve se pa še, če bo tekel tudi na 200 m. Pač pa se še ne bo mogel udeležiti tekmovanja drugi odličen tekač Manfred Germar. Upajo, da bo že dober za finalno tekmovanje v Berlinu na olimpijskem stadionu od 22. do 24. julija.

* * *

HAKKEFORS (Švedska), 8. — Dan Warn je pretekel včeraj zvečer 1000 m v času 2'24"2.

Vrstni red

na cilju XIII. etape Toulose — Millau (228 km)

1. PROOST (Belg.) 5.58'31" (z odbitkom 5.57'31").

2. Everaert (Fr.) 5.58'31" (z odbitkom 5.58'01"), 3. Falaschi (It.), 4. Cazala (Fr.), 5. Manzaneque (Sp.) vsi s časom Proosta, 6. Battistini (It.) 5.58'44", 7. Graczyk (Fr.) 6.00'57", 8. Darrigade (Fr.) 6.01'17", 9. Geldermans (Hol.), 10. Van Aerde (Belg.), 11. Damen (Hol.), 12. Gainche (O), 13. Pauwels (Belgija), 14. Ruby (CM), 15. Robinson (VB), 16. Thielin (CM), 17. Le Bouhotel (O). 18. Junkermann (Nem.), 19. Suarez (Sp.), 20. P. Van Est (Hol.), 21. Massignan (It.), 22. Strehler (Sv.-Luks.), 23. Sabbadin (It.), 35. Baldini, 42. Nencini, 46. Pambianco, vsi s časom Darrigada, 63. Baffi 6.13'50". 66. Ferlenghi i.č., 70. Casati i.č., 83. Baffi 6.21'51", 85. Brandolini i.č., 89. Defilippis i.č., 92. Bruni i.č..

Prispel izven maksimalnega časa Batista (Int.); odstopili so Privat (Fr.), Colette (Fr.) in Christian (Int.).

Splošna lestvica

1.	NENCINI (Italija)	68.02'49"
2.	Riviere (Fr.) zaost.	1'38"
3.	Adriaenssens (Belg.)	2'25"
4.	Battistini (It.)	6'00"
5.	Planckaert (Bel.)	8'14"
6.	Junkermann (Nem.)	8'25"
7.	Pambianco (It.)	10'44"
8.	Rohrbach (CM)	11'16"
9.	Anglade (Fr.)	12'29"
10.	Mahe (Fr.)	14'23"
11.	Mastrotto (Fr.)	15'07"
12.	Graczyk (Fr.)	15'46"
13.	Geldermans (Hol.)	16'36"
14.	Massignan (It.)	17'36"
15.	Darrigade (Fr.)	19'22"
16.	Manzaneque (Sp.)	22'23"
17.	Rostollan (Fr.)	28'40"
18.	Suarez (Sp.)	29'27"
19.	Morales (Sp.)	31'51"
20.	Simpson (VB)	32'18"
23.	Baldini	33'12"
30.	Sabbadin	38'56"
40.	Falaschi	44'04"
43.	Defilippis	48'39"
68.	Casati	1.12'17"
79.	Bruni	1.22'11"
81.	Baffi	1.25'00"
85.	Ferlenghi	1.35'25"
91.	Fabbri	1.40'55"
92.	Brandolini	1.51'57"

Belgijec Proost včeraj prvi

Lestvica ostala nespremenjena

Samo Battistini si je med prvimi na lestvici popravil položaj: s šestega je prešel na četrto mesto

MILLAU, 8. — Z današnjo etapo se je zaključil prvi del Tour de France in jutri bodo tekmovalci počivali. Italijanski udeleženci letošnje dirke po Franciji so z dosedanjim potekom lahko kar zadovoljni in zadovoljni so lahko tudi z današnjo etapo. V skupini petih, ki so prvi prispeli na cilj, je bil danes tudi Falaschi, dirkač, ki ima sicer v splošni lestvici skoraj uro zaostanka. (Zaradi tega, ker je precej velik, mu pravijo «kamion s prikolico»; kdor namreč kolesari za njim, ima kar lažje delo zaradi znatno manjšega zračnega upora. In tako se Falaschiju vedno kdo obesi za gležnje). Se posebno pa se je potrudil Battistini, ki je v splošni lestvici prehitel Planckaerta in Junkermanna ter zasedel četrto mesto.

Dirkači, ki jih je bilo danes še 98, so startali ob 10,42. Med vožnjo — prevoziti je bilo treba 228 km — se je menjavalo sonce in dež. Po nepomembnih poskusih uspe pri 28. km petorici, v kateri so Everaert, Manzaneque, Cazala, Proost in Falaschi, beg, ki je končno uspešen. Na današnji etapi je mnogo vzpetin in tri veljajo za gorsko nagrado, toda ne najvišje. Na prvi vzpetini Lafontasse vozi čez vrh prvi Manzaneque. Pri okrepčevalnici v Brassacu (95 km) ima petorica 5'40" prednosti pred glavnino. Na vrhu Bassine, ki tudi šteje za nagrado, je prvi Belgijec Proost, ostali štirje pa so 25" za njim. Po 4'10" sledita Bolzan in Busto, glavnina pa po 5'55". V spustu Proost poveča prednost in je pri 118. km že minuto pred ostalimi štiri mi. Ta razmak med prvim in ostalo četvorico je tudi pri 142 km., medtem ko vozi po 4'25" sam Busto, po 7'50" Bolzan, glavnina pa kar po 9'. Dvajset km pozneje se Proost in četvorica za njim spet združijo. Medtem sta že odstopila Pivat in Colette. Pozneje se prednost petorice pred glavnino zmanjša. Čez vrh Causse du Larzac vozi prvi Manzaneque. Battistini je tu zaostal le še 2'40", prvi od glavnine pa 4'35". Battistini nadaljuje zasledovanje prvih petih, vendar jih ne more več ujeti. Toda na cilju je zaostal le 13 sekund. Graczyk je tudi nekoliko ušel glavnini, med katero je na cilju v sprintu zmagal Darrigade — kot po navadi.

BOKS

LOUISVILLE, 8. — Se nepremagani 23-letni kubanski boksar welter kategorije Luis Rodriguez je prejšnjo noč po točkah premagal v 10 kolih bivšega svetovnega prvaka te kategorije Virgila Akinsa (ZDA). V 13 mesecih je Rodriguez že drugič premagal Akinsa po točkah. National Boxing Association ima mladega Kubanca za glavnega kandidata za naslov prvaka srednjelahke kategorije, kjer je sedaj prvak Kubanec Kid Paret.

Kdo pride in kdo gre pri Palermu in Napoliju

NEAPELJ, 7. — Po Pivatelliju, Mihaliču, Bodiju Tacchiju, Giradu in Grattonu je Napoli sedaj pridobil še 23-letnega Barbata iz Crotona. Zanj je dal 12 milijonov in odstopil bo še izkupiček prijateljske tekme ki jo bo Napoli odigral v Crotonu.

PALERMO, 7. — Vodstvo Palerma je samo izdalo poročilo o pridobljenih in odstopljenih igralcih za sezono 1960-61. Srednji napadalec Fantini (rojen 1932) ter levo krilo Morosi (1939) sta prišla od Fiorentine. Krilec Ferri je prišel od Ozo Mantova. Desno krilo Vernazza (1928) pojde od Palerma k Milanu in leva zveza Bruno k Livornu.

* * *

V svojem poročilu o tekmi med Francijo in Jugoslavijo v Parizu potrjuje tudi dopisnik lista «La Gazzetta dello Sport», da je dal četrti francoski gol He